

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Bidrag
til
Lænsmanden paa Dronningborg,
Rigsraad
Eske Brocks,
Levnets beskrivelse.

Andet Heste
indeholdende
hans egenhændige Dagbog
for
1613.

Bed
Bedel Simonsen.

Der staar en Rune i Fædrenes Skild,
den Sonnerne aldrig før glemme;
eg seer det emsider ved List eller Veld,
da aabner selv Graven sit Glemme;
eg da verder Mørket fra Fædreneeld
til Dodens varslende Stemme.

Odense.
Trykt, paa Forfatterens Forlag, i Øre Thomsens Officin.
1843.

Det er en gammel Klage (see f. Gr. Schlegl. Saml. 2, 2, 146), at vor Historie, i Stedet for at være en Skildring af Folkets Sæder og Nationens Kulturudvikling, tvertimod mere er behandlet som en Dagbog for dets Regenter og sammes Familleanliggender; fort sagt, mere som en Kongehistorie end som en Folkehistorie. Der ere kun to Veie til at afhjelpe dette felelige Misgreb paa, og det er nemlig enten ved den historiske Topographi, der hensleder Opmærksomheden paa Landets enkelte Steder, Egne og Provindser; eller ved den genealogisk-biographiske Behandling, der hensleder Opmærksomheden paa de enkelte Personer, Slægter og Stænder; og som altsaa begge fortrinligvis bestioestige sig med Landet selv og dets Beboere, samt saavel hunts, som disses gradvise Udvikling under de forskellige Regieringer. Hvad jeg for min ringe An-deel har virket for at giøre Historien mere national i sidstnævnte Henseende, er, som jeg haaber, for enhver af mine Læsere bekjendt, og man behøver allenfalds blot derom at eftersee mit Skrift om Nlytten og Nödvendigheden af historiske Topographier. 1829. 8vo. Men at ogsaa mine Bestræbelser i sidstnævnte Henseende, og især med Hensyn til den danske Adelshistorie, have været ligesaa virksomme, turde maaske være mindre

bekjendt; men derom ville mine haandskrevne Samlinger, endog efter min Død, bære Vidne. Dog har jeg stedse følt min egen — (især ved min fra alle Historiens haandskrevne Hjelpebilder udelukkede og dog ved min Syge-
 lighed nødvendige Stilling end mere foregodede) — Usor-
 muenhed til ved egen Kraft at udrette hvad jeg saa gjerne
 havd evillet, og har desaarsag ved utsatte Premier i
 det mindste segt at opmunstre dem, der vare i en gun-
 stigere Stilling end jeg, til fortrinligvis at have dette
 Formaal for Die, (man see f. Gr. mine giennem det
 Kongel. Vidensk. Selskab 1833, saavel for historiske
 Topographier, sem for biographiske Genealogier utsatte
 Premier; cfr. Hempels Avis 1833 Nr. 84). Da imidlertid ogsaa dette Forseg saa godt som blev frug-
 tesløst, har jeg i de sidste Par Åar begyndt at udgive
 mine egne Samlinger, og saaledes, — for blot at em-
 tale den biographiske Deel af samme, — ogsaa i for-
 rige Åar begyndt at udgive Rigsraaden Eske Brecks
 egenhændige Dagbøger. Man er i Almindelighed enig
 om, at Autobiographien af alle Biographier bærer den
 fortrinligste Pris; men hvad er dog i Grunden selv
 den udforligste Autobiographie — (dens sædvanligvis
 mindre Paalidelighed endogsaa aldeles fraregnet) —
 imod en Åar for Åar fortsat og ikke til Offentlig-
 givelse bestemt Dagbog? thi denne faste, — forudsat
 at Manden forresten beklædede negen væsentlig Post i
 Staten, — ikke blot Lys paa han og hans nærmeste
 Omgivning, men ogsaa paa hans hele øvrige Samtid,
 eg det derhos i den mest udforlige Detaille. Og jeg
 troer derfor heller ikke andet, end at, naar man blot
 kan oversee, at det er mig eller en Landsbyemand,
 der har udgivet disse Dagbøger (hverved de muligvis

ere komne til at savne en og anden oplysende Anmærkning, hvormed de, hvis jeg havde opholdt mig i Hovedstaden, saa let kunde have været udstyrede), vil man vistnok ogsaa erkende, at Gjennemlæsningen af disse trende Dagbøger giver os et langt klarere Begreb om, hvorledes Herremandslivet, og det ikke blot i de simple Adelæmndes og de Kongelige Lænsmændes, men selv i Rigsraadernes Huse¹⁾, for 200 Aar siden var bestaffen, end selv den lørdeste Alshandling vilde kunne giøre det. Og var der derhos Muelighed i, at disse 3 Dagbøger endnu ved flere kunde suppleres, eller at den Kilde, hvorfra disse enkelte Bæklob ere udsprungne, engang maatte kunne opdagtes og derhos endnu ikke aldeles var udtorret, da vilde vist de Fleste med mig erkende, at den danske Adelshistorie, — hvad Besyndelsen af det 17de Aarhundrede er angaaende, — ved samme havde vundet en langt over Forventning tydelig Anskuelse, og en i hoi Grad onstelig, klar og oplivende og derhos sandru Belysning; og at frembringe denne i de forskellige enkelte Dele af vor Nationalhistorie, er dog i Grunden det, hvorpaas Historie-

¹⁾) Schlegel lagger l. e. en særdeles Vægt paa Rigsraadernes Biographier fremfor alle andre Adelsmænds; men dette kan dog egentlig blot gielde i det Tilsælde, hvor deres Biograph mindre betragter dem som Adelmand i Almindelighed end som Rigsraader i Særdeleshed og mere tager Hensyn til deres Færetagender og Begivenheder som Rigsraader end som blotte Adelmand, kert sagt, ved deres Levnetsbeskrivelse mere søger at levere Bidrag til Rigsraadets end til dets enkelte Medlemmers Historie. En Anstuelse, jeg ogsaa i mine Bidrag til E. Brecks Levnet i det mindste har søgt at antyde; thi mere end den blotte Antydning deraf tillod mine Kilders Utilstrækkelighed mig ingenlunde.

grandstørrens Møie fortrinligvis burde anvendes. Forresten er det langt fra at jeg vil tilegne mig nogen Fortjeneste af at have udgivet disse Dagbeger; det fortjenstlige i sammes Publication maae ene tilskrives de Mænd, hvis Interesse for Nationalhistorien har foranlediget dem til at anbetroe mig samme, og jeg staarer i Grunden saavel dem, som det videnskabelige Publicum til Ansvar for, hvis de ikke faldt i gode Hænder.

I det jeg imidlertid herved meddeler den 3die af EFFE Brock's Dagbeger, som angaaer Året 1613, og som Dr. Forpagter Schwensen paa Hobbet ved Trolleborg har havt den Godhed, i Anledning af de først udgivne Dagbegers Gennemlesning, at tilstille mig, har jeg anset det for det rigtigste, som Indledning til samme, at forudsikke Slutningen af Dagbogen 1612, nemlig fra det Sted af hvor jeg i E. Brock 1, p. 105 ophorte at meddele samme; en Udsørighed jeg finder nødvendig, fordi den indeholder Begyndelsen af Fredsforhandlingerne i Kønsrød, som nærværende Allmanak umiddelbart fortsætter og omfider fuldender, og denne saaledes ved hiins Meddeelse vil vinde saavel i Thydelighed, som i Interesse. Og hedder det da saaledes i bemeldte tidligere og i E. Brock 1, p. 81 sq. paa Slutningen nær meddelte Allmanak, som følger:

1612.

D. 16. Nov. drog jeg fra Dronningborg och til Lyngbigardt; och til Åars om Aftstenen.

D. 17. — blæste dett offuermodige, sa jeg aff den Årsag begaff mig offuer Låns till Horsens om Aftstenen.

D. 18. — til Medelsfar; la ba først til Vorgermester Hans Bangs.

D. 19. — till Nyborgh.

D. 20. — offuer till Korsør; till Slagelse om Aftstenen.

D. 21. — till Roskilde och til Midag bette (o: bedede) i Ringstedt.

D. 22. — till Kiossvenhaffn.

D. 25. — droge Chanseleren Christian Friis, Manderup Parsberg, Axel Brhae og jeg fra Kiossuenhaffn til Helsingør op på dett Mode ved Knerödt. Den allermächtigste Gud gissue der till en god Lock och en god Ende. Amen.

D. 26. — kome vi till Engelholm om Aftstenen.

D. 27. — till Laholm.

D. 28. — till Knerödt. S. D. afferdigitt vi Jørgenn Venstermandt medt en Thrometer medt unntlige Verff till de Sueniske Comisarier, at de anden Dagen vedt 11 slett ville møde os vedt Grensen; och imidlertid handt var bortte bekom vi de Suenstis Skrifffuelse medt en Thrometer, hvor vdi tilkiendegaffs, dett (o: at) Niels Bielcke, Friher, och Henrich Horn allerede dibt ankomne vare och same Aftten vist forvente(de) de andre deris Medbrodre och begieritte att vide, nar vi ville møde. Och strefv vi denom til igen, att esfter voris forrige Tilbyudelse ville vi nest Guds Hielp møde vidt Grensen vedt 11 Slett. Mens der Jørgen Venstermandt kom tilbage igen, begierde de Sueniske icke att møde før halff Gang 12.

D. 29. — drog vi aff til Grensen och kome her vedt 12 slett och vare de Sueniske nogit før komen.

Och effter vi haffde foet (ɔ: faæt eller givet) huerandre Hender begindtte den Suenstke Chanseler strax Ordit, som dog icke burdt (ɔ: burde at være), och voris Chanseler da igen suarede. Derefter begierede vi den Fuldmagt, sem denom aff deris Konge, disligrist aff Herzog Johan och Stenderne gifnuitt vare medt øj att tractere. Mens dog (de) ingen haffde uden Herzog Gustavs allene. Och effter att vi besueritt os der offuer bode for Herzog Gustaff icke var hans myndige Ålar; icke heller var Kronitt; tillmedt Kong Karl haffde disputeritt huis Kong Sigismundis och Kong Johan medt voris Koninger havde engang beuilegt och affskedditt, besrogtit (vi) sligt och i Fremtiden ske kunde, Sa haffue de endelige bereit, att deris Herre var en regierendis Herre och Konge, som handt medt adskillige Circumstanse vilde bekrefste, som vittleftige var. Huilfitt vi begierede schriftligen vnder deris Hender, sem de loffuede anden Dagen øj skulle tilstillis. Same Alsten stresv vi Kengl. Mai. all den Leylighed til och huadt vi der vedt skulle giore och afferdigitt en aff Thage Thott Ottsons Karlle nedt medt same Vress.

D. 30. — om Alstenen sende de Suenstke os medt en Sechretario och en Chrometer deris Erklæring om Herzog Gustaffs Mindighedt vden vidre Fuldmagter att tragtere, som och er vittleftige vnder deris egen Hender. De Suenstke Comissarier deris Næssn er: Axel Orenstiern, Niels Bielcke, Gustaff Stenbusk och Henrich Horn. Och bleff same Dag inthett mere handlett. Imellem Thiiisdag og Onsdag Natt (ɔ: Natten imellem den 1. og 2. December) bekomme vi Skriffoelse fra K. M. och Erklæring pa voris Skriffoelse.

D. 2. Dec. sende vi Jørgen Venstermandt till de Sueniske, att de anden Dagen vedt **X** slet ville møde ved Grensen.

Den 3. — mottis vi der och begierede att de ville giffue os deris Forpligt, att huis her pa Grensen forhandlit bleff i Fremtiden formedelst Herzog Gustaffui Minoritet iche i Fremtiden skulle disputeris, hvilfitt de loffuede att ville giore. Same Dag andtverede vi denom voris Proposition om det Hus Sonneborg (paa Øsel) och de 3 Kroner, som de antoge och loffuede medt første denom och skrifftligen att erktere.

D. 5. — sende de os medt Peder Baner deris Erklering pa de tho Sager och den dude inthett. Och sa skreff (de) os til om voris Leylighed var anden Dagen igen att møde.

D. 6. — mottis vi der; och efter at de formerkitte deris skrifftlige Suar pa de tho Pungter os iche behagede, da haffuer de mundtlig berett, att for Vilge och god Nabokass ville de asto den fermentte Rett till Sonneborg och dis Tillegelse, sa frempt Freden bleff fordragitt. Den 2den Pungt om de 3 Kroner berettes=de de) berom iche att haffue sa fuldkommen vdi deris Instruxion och dersor haffde afferdigit deris Vold til deris Herre och forhofftis med første att bekomme derpa god Erklering. De leffuerit och os en Udkastning om den Horskring om Hertos (o: Herzog Gustav's) Minoritet, om den os behagede. Same Dag leffuerit (vi) denom voris tuende Propositiones om den Sag medt Lapperne och den Tholdt i Suerig aff danske Gedz optagis; leffuede (de) med første denom skrifftligen (sig berom at) erktere; och sa skrifftligen om Sonneborgh.

D. 8. — skreff de øf till och medt en Sechretario sende øf deris Giensuar pa de tho Pungter Capemarcken och Tholden, och denom i nogen Mader billigen erklerit; och begiereerde, at vi anden Dagen pa Grensen ville møde; och suartte (vi) deris Bodt dett att ville giore. Mens for adskillige Leyligheder, siden indsaldt, skreff vi denom till, at de d. 10. vilde møde.

D. 10. — mottis vi; och leffuerede vi denom da voris første Proposition om Freden at thragtere, essterdi vi nu mynner (?) pa vidre Forhandling viste huerandre deris (vores?) Meninger om de 4 hoffuuds-Sager. Och var dene voris 1ste Proposition, dett vers Herr Kalmar, Olands, Elssborg (og) Ryssi Skans (o: Skandse) medt alle dens Herreder og Tilligeler, medt allt andett (saasom) Skiffue, Munition (rc.) som Hans Mayz haffde erobritt, dett till euinderlige Gy att beholde; och Suensten der inmodt Zemperlandt medt Munition, Skiffue och huis handt thagitt haffuer i lige Mader beholde; och dermedt Freden forsligt. Huilkitt de til Erklering optogh.

D. 13. — sende vi denom medt Peder Due voris anden Proposition om de tuende Sager Seefunderne och Norlandt och om Tholden i Suerig, voris Kieffmendt medt besuergis.

Samme Dag bekom vi deris Erklering medt en Sechritario pa voris første Punkt om Frizhandelen; och deris Begiering var, att huer Herre skulde restitueris allt, huis den ene Herre den anden frata gitt haffde; thi ellers formende (de) ingen bestandige Fredt kunde oprettis; giffuer (de) och adskillige Forurettelser for (sem) de Suenste siden det Flachebeste Mode 1603 er vedersaritt. Disligiste om (at) Spenssær och hans

Folk, for Krigen beginthis, bleff offuersalben; och formentte, det alle Broster efter Fordragitt vedt en Opmandt skulle veritt adskilt, sa och pa Grenseren (o: Grændserne) vedt Rijens Raadt fordragitt eller adskilt och icke Krigen haffde burdt begintis.

D. 15. — sic vi syre (af) Raadit (o: vi 4 Rigsräader) Kongl. Maj. Skrifluelse same Dag att mode Hans May. i Lahelm, som och skeide.

D. 16. — om Morgenen i Hans Mayz. Sengesamer sic vi Hans May. idermere Erklering medt den Frejhåndell att thragtere. Gud allermächtigste hielsp till en god Ende! Same Dag drog K. M. thil Halmstadt och vi 4 til Knerodt.

D. 17. — afferdiget Thomis Kruse til de Suenste medt Erklering offuer deris Besueringer och derhos besgerede ikke andett Forstag om Freden att tragtere, thi deris Forsett var vligelig om Freden skulle besluthis Gud h. vell (?); och (de) vndtskildte denom anden Dagen icke att kunde mode os.

D. 18. — sende de os Bed medt Peder Baner att den Engelske Gesanther och vi ville anden Dagen mode den anden Engelske, som var hos dem ved Nassen Jacob Spensser von Wromsenn.

D. 19. — mottis vi der; och haffde vi gierne det seet, dett deris Engelske haffde gangit først offuer til voris Gesanter, mens hand formedelst de Suenstis Tilskyndelse dett icke ville. Derefter mottis vi och de Suenstke pa Pladsen och gaff (vi) denom til kiende, att den Vlighed pa deris Forstag och voris pa Freden att tragtere den var sa stor, att vi ingen Erklering kunde giøre, mens begierede, att sa frempt de vare vdi Vil-lens medt os Freden att slutte, de da lidellige Midel

forslo ville; thi de begierede Husene, medt altt Suen-
skon frataget var, igen (at skulle) restetueris. Da til
dett sidste erklerede de dem, att dersom K. M. aff
Suerig motte igen leffueris allt, huis hanom fratagit
var, Huse och andett, da motte Kongl. Mai. aff
Danmark beholde alle de Skiffue, hand bekomit haffde
medt Thackel och Thouff. Disligst nu i Somer att
giffue Hans Mai. thre hundrede Skippundt Kober och
pa Terminer tho hundrede thusiadt Daler; hvormedt
vi icke nhogtis. Sa ere bege de Engelske mottes pa
Grensen og thaldis vedt och dereffter gangit huer i
deris Theldt. Och haffuer da Rubert thaldt medt os
och Spenser medt de Sueniske, att vi pa begge Sider
vdi deris Neruerelse ville modis pa Plasen, som echsa
skede. Da haffuer Rubert gissuit os samptligen for,
att effterdi Kongl. Mai. af Store Brytanien vgierne
haffde fornomitt den Krigs Wesen, som imellem voris
Herrar och diße Riger begindt var, och derfor haffde
denom vdskickitt att forfare om Herrerne ville dett
haffue, dett Hans Mai. och andre Herrer lagde denom
der vdi och de vedt byllige Mydel ville lade denom
sige. Och effterdi de formerckte, att voris Forstag
pa begge Sider vare sa vitt fra huerandre, att dersom
ingen Mediatores kom der imellem, lod dett sig anse
dette Mode forgeffuis ville afgae, och derfor denom
erbodt, att dersom vi pa begge Parter det ville begiere
och haffue, da ville de som Kongl. Mai. aff Englandz
Vdskickede nogle Mydell forreslo, som denom thektis
chrestersligen och bylligen kunde verre Freden att fer-
drage; huortill vi begge Parter haffuer sagt Ja. Och
formedelst Aftenen pa Handen var, er da i de Meder
hvermedt beroedt. Same Thidt erkleritt de Sueniske om

de thre Kroner, att Herzog Gustaffus medt Kongl. Mai. pa begge deris Liffs Thidt slig Alcott ville giore, som medt Kong Sigismundo gjort var. Och medt den Theldt i Suerig begierede de till vidre Forhandling om Freden at mette pa nogen Thid bero.

D. 24. — drog Gesantherin Rubert medt negle aff Herremendene och Rytterne att mode Spenser vedt Grensen, som och skede. Och foreslog Rubertus dette Mydell, om K. M. aff Danmark ville affsto den Festning Kalmar, Ryssby Skans medt allt dett Godz der omkring landsfast (er). K. M. aff Danmark derimodt beholdt allt huis till Landt och Vandt vidre thagitt var; disligist den Godz i Norlandt fra Thystis Fjuer indtill Veranger och ellers huis K. M. aff Suerig Tempterlandt eller andett i dene Krig eroffritt fra K. M. dett igen restitueris. Mens Rubert berette(de), datt Spenser slig Forstag icke bevilge vilde, understagendis Olandt och vedt same Acordt denom skulle tilbyudis. Deroffuer bleff Peder Due strax fra Grensen afferdigitt till de Suense Comissarier, att de anden Dagen ville mode os, som de loffuede. Same Afton var her saa hivgit Vandt i Naen, datt vi vden Fare iche vell kunde offuerkome och dersor afferdigit Thomas Kruse til denom om Matthen och os vndfillede; deg sende vi denom itt skrifflige Propostion om Festningen Kalmar medt Ryssbye och allt landfast Gods denom (at) offuerleffueris, K. M. (af Danmark) derimodt beholde datt Godz i Norlandt och allt andett, de Suense til Landt och Vandt frathagit var; disligist Monition, Preuilandt och andet pa Kalmar saatis. Det optog de til Erklering.

Zulledag drog Ganheleren och jeg till Kongl. Maj. til Halmstedt och berette (at) der icke var Forhoffning (at) de Suenste skulle affrede Elssborg och der omkring (liggende Land); huad vi da vedt Freshandelen giore skulle; da bekom vi Besalling att begiere **XX** mal hundrede **M** Daller och dett ringiste **X** mal **C M** Daller (o: 1,000,000 Daler) att affsto Norlandene och huer beholde dett de haffuer thagitt.

3die Zulledag bekom vi vedt en Sechritario de Suenstes Schripto, huorvdi de ville affsto Norlandt och der medt giore Fredt.

Ade Zulledag afferdigitt (vi) Thomes Kruese medt voris Skriffelse til de Suenste, att vi icke kunde affsto Elssborg, Guldberig och mere, om Fredt skulle gioris; thi K. M. Menig var vi skulle sto derpa dett lengste muligt var. Och begierede de anden Dagen ville mode os vedt Grensen.

Den 29. Dec. mottis vi vedt Grensen och efter vidtlefftige Samptalle och vi nochsom formerckte, dett de Suenste icke letterligen Elssborg affsto ville, om Freden ellers skulle stadige medt god Affection gioris, da haffuer vi forslagitt ved Gesanteren Rubert och Spensser dett vi ville affrede Elssborg medt sine Tilegelser der imodt at gifue voris Konge thiuffvi Gange hundrede thusinde Rirdaller; voris Konge och att beholde alle Skottene pa Husene findis och ellers erobritt er; den Suenste och att affsto all hans Jus i Norlandene, den Ryusse savel som dett andett, och sa Temyterlandt med huis andett handt fandt i dene Feyde bekomitt (have) medt mere (som) same Thidt forgiffvitt bleff; huilkitt de Suenste medt stor Lack-sigelse optog; och till dett fiste bleff besluttet, dett vi

skriffligen dett denom ville offuerleffuere och medt förste
Leylighedt igen mōdis.

D. 30. — droge Chanzeleren och jeg till Kongl.
Maj. till Halmstedt och refererit Hans Maj. huorledis
alting forlobitt var och hans Maj. var nadigst vell
tilfris. Och efter Malthidt talde Hans Maj. lenge
medt os vdi hans Sengekamer och sich (vi) vidre Bes-
falling at handle.

D. 31. — droge vi till Knerödt igen.

(Slutningen see E. Brock, 1, p. 105—6.)

1613.

(Begyndelsen som i E. Brock 1, p. 41.)

D. 1. Januar sende vi Tomis Krusse till de
Suenke att mode os anden Dagen vedt Grensen.

D. 2. — mottis vi vedt Grensen; och efter att
Gesantherne lagde dem der mogit udi, da efter vitt-
leffig Underhandling tilbodt de Suenke Comissarier
vedt de Engelske Gesanther att gratificere voris Konge
for Festningens (Elssborg ic.) Aftredelſe for Gange
hundrede thusinde Daller; da begierede vi serthen; der-
efter tilbodt de 8; sa begierde vi 14 Gang 100000
och den Disputering medt de 3 Kroner att före (at
være) en euig aftaldt Sag och den Tholdt i Suerig
offuer de Danske och deris Godz skulde vere affkaf-
fitt. Formedelst Afttenen skytis vi da adt och anden
Dagen att mede igen.

D. 4. — (thi d. 3. var en Sondag) mottis vi
igen och da vedt Gesantherne bödt (de Svenske) os
thi Gange 100000 Daller, huor om vi och bleffue
forsligitt; sa frempt de andre tho Sager och bleffue
forsligitt om de 3 Chroner och Tholden; och vi begierte
til Underpandt Elssborg medt alle Tiligelſer och de

tilbødt Hordalen i Vester-Jydtlandt ligende; och vi begierde, att dersom Pengen icke inden thre Aar bleffue behaladt, da skulle Glæsborg medt alle Tilligelse efterfølge Kronen aff Danmark.

D. 6. — mottis vi igen vedt Grensen och bleff da forhandlit, att Pengen i 6 Aar skulle betallis; dett første Aar inthett och i de andre fem Aar huert Aar tho Gang 100000 Daller och dersom Betallingen til huer Thermin icke udkom da Glæsborg medt de Herreder (dertil ligge) euinderligent att folge Danmarks Krone.

D. 8. — forsøgledede jeg itt Omslags (o: Penges omsetnings, deg ere de 2 første Bogstaver ikke tydelige) Bref for Holger Rosenkrantz Jørgens Son pa 4000 Daller, 7 aff huertt hundrede (i Rente) och hans Neffn, Pengen skulde udloenes, icke var (o: var ikke) indsordt. Jørgen Skjell och Otte Thodt Odzen Medsforleffuer.

D. 9. — forsøgledede jeg itt Giæsbreff pa 1000 Daller Hoffuidtstell och 60 Daller Rentte, som Arel Brhae til Glædt haffde londt Mogens Krabe; skulde betallis til 20 Jule(dag) An. 1614; Thage Thodt Odzen Medsforleffuer.

D. 10. — mottis vi och de Sueniske igen och for adskillige Aarsager skulle vi igen tallis medt Kongl. Maj.

D. 11. — droge Chanseleren och jeg til Halmstedt till Kongl. Maj. och om adskillige Leyligheder kom videre Eftlering medt de Sueniske att forhandle. ┌

D. 12. — droge vi tilbage till Kneredt.

D. 13. — mottis vi och de Sueniske vedt Grensen och offuerleuuerede vi denom en Udfastning, huor-

ledis øf syuffnis Fris (ɔ: Freds) Fordragit skulle formelde; och antog de dett at leſe och siden denom derpa erklerre.

D. 14. — drog Chanheleren och jeg til Laholm til Kongl. Maj. och refererit Hans Maj. huis anden Dagen pa Grenzen forhandlit bleff; och same Aftten til Knerodt igen.

D. 16. — sende de Suenſke Comiſſarier øf Grælling pa voris effuerleſſuerede Udkastning; och ere vi endnu icke udi en Mening. Gud allermächtigste hielp alting til en god Ende!

Same Aftten ſkroff vi Kongl. Mai. till udi Laholm om de thre Pungter, som erre om den Lappiske Thyttel, om de Gottenborgs Preuilegier och Seylaſen pa Riga; derom ville de da ingen enderlig Aclortt giore, mens begierde att mode i Morgen igen; bleff dog optagitt (ɔ: opſatt) til pa Mandag.

D. 17. — bekom vi Skrifuelſ fra Kongl. Mai. att dersom vi mottis i Morgen vedt Grenzen ville hans Mai. ubekjendt mode der.

D. 18. — før vi rogte (ɔ: rykkede) fortt, kom Kongl. Mai. til øf till Knerodt och fultis siden medt øf til Grenzen; och indog hans Mai. formentte sig att bliſſue uſkiedt, dog kientte de Suenſke och 1 Engelsk hans Mai. strax och bleff hans Mai. vedt 4 Thimer hos øf och redt ha til Laholm; och bliſſue vi da nesten medt de Suenſke forſigt.

D. 19. — sende vi de Suenſke en Udkastning huorledis øf syunſtis den Frissordrag skulle lyude; och de Suenſke ſende øf deris igen; och ingen aff øf nyegtiſ dermedt.

D. 20. — sende vi Henrich LANGE till de Suenstke Commissarier medt voris enderlige Erklering, huorledis Fris-fordragit skulle formelde, thi vi nu icke idermere dett kunde forandre; och de da nyogtis.

Same Dag døde Thomis Krusse Chrestoffers Son, som var i Kansselie (chr. d. 1. Jan.).

D. 21. — mettis vi igen och blef da altingist klart och en euige Fredt igjen oprettit och al Krig och Uenighedt til euig Tidt afflakst; och leffuerede (vi) huer anden (o: hverandre eller hinanden) Fris Notul under voris 4 Henders Forsegling. Och d. 9. Martii neskomindis skal der ved Grenzen Fordragit under bege Herrers Sechreter och Rigens Radts samptlige Forsegling offuerleffueris.

D. 22. — bleff Thomis Krusse begraafuit i Kne-rodt Kyrcke.

Same Dag droge vi derfra till Margrettethorp om Aftenen.

D. 23. — til Helssingborg.

S. D. sende jeg min Dreng Erich 3 Daller til Forterring; handt var syg.

D. 24. — gick jeg op pa Slothett och fultis medt Kongl. Mai. i Kyrcken och siden til Bordz; Offuer til Helssinger om Aftenen.

D. 25. — til Kioffuenhaffn.

D. 30. — drog jeg til Roskilde; forterit til Morten Besslings 19 Daller; bethalde.

D. 31. — drog jeg til Understoff.

D. 1. Februari drog jeg tiillig udt til Korsør och kom strax udti Landt vedt Sliffshavfn och var Manderup Parsberg (til Hagesholm og Lænsmann i Alalberg) och Arel Brha til Gluedt (og Lænsmann paa

Dalum Kloster) medt, (altsaa begge de med ham til Freds Congressen i Kønigsberg befudmægtigede Rigsråader).

D. 2. — till Rudegaard (hvormed Axel Brahe senken havde været forlænet, men nu Corsig Ulfeld) och sultis Manderup och dikt (hvorimod Axel Brahe formodentlig tog hjem til sin tætved liggende Gaard Elved).

D. 3. — til Weyle. (Paa denne Dagsreise var det altsaa hvorom det var i Almanakken hedder: Udi Medelsfar, der jeg drog hjem fra Grensen, feste jeg Niels Voldeuin Skoffshørup (i Vends Herred, Brendstrup Sogn) for 150 Rigsdaller; det ene hundert betalt; det $\frac{1}{2}$ hundert, nar jeg det begicer).

D. 4. — bette (o: bedede) i Horsens och om Aftenen drog (jeg) til Rinderlof, legende vedt Rinderlof Beck (maaske Rindelevgaard i Fruering Sogn).

D. 5. — til Dronningborg; den allermægtigste Guige Gud vere loffuitt, som haffuer giffuitt os igen Fredt och Relighedt! (Da han saaledes først d. 5. Febr. kom til Dronningborg og siden intet i sin Almanak har noteret for den 11., saa kan hans Datter Birgittes Trolovelse med Thyge Brahe neppe være holdt paa Dronningborg Onsdagen efter Kyndelmesse 1613 [som Rothe 2, p. 93 siger], men maa formodentlig først være holdt 1614).

D. 11. — drog jeg til Estrup och strax til Helsingholm.

D. 12. — drog jeg til Indiesslof och siden til Holbeckgordt og forsor (o: forsarede) Holbeckgordz Eydom och tillegende Godzis.

D. 13. — thalde Anne Lecke och jeg om Holbeckgordt, hun vil unde mig til Kieoffs, dog dett icke kom til nogen Ende; mens jeg bedt hinder for huer D. (Hart-) Korn $\frac{1}{2}$ hundrede Rigsdaller, (hun var Landsdommer Mouriz Stygges Enke og havde allerede under 12. Dec. 1612 maattet selge Gods for 4500 Rd. til Eske Brock, [G. Br. 1, p. 105, cfr. de næstfølgende Tillæg under p. 105 l. 21], dernæst under 24. Jan. 1613 ligeledes 13 Gaarde, 2 Boel og 2 Huse i Holbek tilligemed Holbekgaards Beirmelle til Niels Krabbe til Vorstedlund, fordi han var gaaet i Caution for hende til Kongen for 6000 Rd. med Rente, samt til Domsfru Dorthe Gjoe til Terbenfeld for 500 D. med Rente, hvoraf han havde maattet betale de forstnævnte i Rentekammeret. Da nu Handelen med Eske Brock om det øvrige Gods gif overstyr, folgte hun samme d. 25. Marts d. A. til Alberth Scheel paa Füninge. Hansens Rd.-B. p. 52—53).

S. D. drog (sæg) til Estrup och siden til Dronningborg om Aftenen.

D. 14. — kom Eske Bylde (til Ellinge) hidt fra Marsb.

D. 15. — kom Mogens Gjo (til Vollerup eller Gunderslosholm) hidt. +

D. 16. — medt dem +

D. 17. — kom ech Jesper Gjo og Falck Gjo (til Skiersee) hidt til Byen. +

Och haffde Mogens Gjos och Lauris Ebessen (til Bistrup eller Saltøe og som synes at have været en Udzon) forhandlit i Marsb., dett (o: at) Eske Bylde skulle betalte al Gielden efter S. Hylvig Gjo (hans Hustrue) och der imodt skulle handt til Gydom beholde

Bollerup gardt och Godz i Skonne och alle Lohore til; och hans Liffsthidt ochsa beholde Aßdall gardt och Godz, och dett efter hans Dödt kome til Falck Gyo igen. +

D. 18. — medt dem +.

S. D. feste jeg Rasmus Mickelsen den Gordt i Thrygge, hans Fader fradøde; skal gissue 16 Rirdaller til Indfestning; de 8 betalldt. De 8 betallis S. Morthens Dagh. Er betaldt E. B. c. H.

D. 19. — droge de (Fremmede) bortt.

D. 5. Martii andtvorede jeg Arel (Skriver) 60 Rirdaller til att betalle Øren aff medt.

D. 10. — lessueritt (jeg) Arel Skiffuer itt hundrede Rirdaller vedt Karen Nielsdatter (Husholdersten?) til att kiesse Øren och betalle dem medt.

D. 11. — kiesste (jeg) en Ed. salthett Koloff for 10 slette M.£; lessueritt Sofren Jenssen i Randers Pengen strar.

D. 12. — lessueritt (jeg) Karen Nielsdater (til) Espen i Grindstrup gordt 55 Rirdaller, som var for 10 Øren, Fogden nu om Michaeli hanom affkiosst haffde; och vare aff mine Penge, Chrestense haffde lessuerit hinder.

D. 19. — kiosste jeg 4 Vol Shydt her pa Thoritt for 28 £, som jeg siefv strar lessuerit Niels Kiellersuendt.

D. 20. — kiosste jeg 1000 Flønder for 10 slette M.£ och sict jeg Sofren Jenssen Byfogott same 10 £.

S. D. kom Rasmus Jenssen hidt til Dronningborg, som skall vere Lassue Brocks Preceptor; denn allermächtigste Gud gissue till gode Lcke! cfr. 26. Juni.

D. 22. — lessuerit Charen Nielsdather efter min Besaling Arel Chrestensen 45 Rirdaller att betalle

Øren medt, som Chrestense tilføren haffde soett (saæt
(ɔ: leveret) hinder.

D. 22. — (altsaa s. D.) dreg jeg och Chrestense
medt Eske Bylde och Vornen till Estrup.

D. 23. — til Rossenholm og aag (ɔ: agede jeg)
da først offuer den nye Vahe (ɔ: Dæmning) offuer till
Øster-Alling.

Same Dag bleff S. Fru Dorethe Lange, Jorgen
Roszenkrantz (Enke af Rosenthal) begravfuit i Horn-
slett Kyrcke och thalde jeg offuer graffuen.

D. 24. — dreg jeg till Droningborg och var
dett den Dag de tho Bonderheste bleff løbst i Horn-
ning och løb udt imodt som vi holdt; och sprank
same Heste imellem Hestene och Karmen, som Zotte
och Verette (hans Dottre) og (ɔ: agede) pa, sa Kar-
men gick offuerende och en stor Partt deraff sender;
dog hialp den allermedtigste Gud dett (ɔ: at) Vornen
inhet bleff att skade och stœde de en megit ster Fare.

D. 26. — kom hit fra Estrup aff Gordhens
Smor 1 Ed. och 1 Fd. esfter min Quitans; 3 U till
Underuegtt.

S. D. feste jeg Morten Thomessen halff Nyholm
i (Bens?) bøsel; skal gifue mig deraff thredsfindtiuffue
Rirdaller och tho gode Staloren; halue Pengen idis till
Pindydag och den anden ½ Part och Ørenen til S.
Mickelsdag. Och skref jeg Symen Thomessen til dett
handt skulle tage Bisen och Loffuen aff hanom. Der
pa haffuer handt itt mig tho Øren och XX Rirdaller
esfter min Quitans.

S. D. feste jeg Sponis (eller Sparris) gardt
bort i Thestrup for 40 Rirdaller och tho Øren;

betallis til Mickelsdag. Mogens Chræstoffersen Forloffuer.

D. 26. — (o: S. D.) kom EFFE Krausse (til Thybiergaard) hidt. +

D. 27. — drog handt bortt til Aars (o: Aars eller Narhuus).

S. L. afferdigett (ieg) Olluff Ollesen till Sielandt medt Breffue til Sthen Brhae och Olluff Rosenspar; siden til Vemetoff; och andtvorede jeg hanom sem slette Daller til Fortering.

S. L. haffuer jeg fest Rassmus Andersen det Vellig i Indisloeff, som Maunden afdode och Enken skal beholde huslyo i Husbett; och haffuer (han) leffuitt til S. Mickelsdag tho gode Dren; Jens Gamel i Holbeck Forloffuer.

S. L. feste Anders Andersen dett andet (Volig) som Rassmus (den foregaaende) afslotte, for 4 Daller (som) ohsa til S. Mickelsdag betallis. Jens Gamel Forloffuer.

S. L. offtingit Peder i Fulstedt for den Quindfolk, handt belo; dersor Dren 3. E. B. e. H.

D. 1. Aþril kom Claus Daa (til Rønstrup, cfr. 25. April) hidt och drog efter Maltidt bortt.

D. 2. — drog Peder Knap aff Gryndo (o: Greenaae) bortt och haffde da vedt thre Uger veritt her att forhore Arels Regnestaff, Peders pa Estrup, Niels pa Höffringholm og Niels Jønssens pa Vemetoff. Och gaff jeg hanom XX Rirdaller, der handt bortt drugh aff mine egne Penge.

D. 7. — eller 4de Paaskedag feste jeg Jens Rasmussen den Gardt i Omestrup, Jens Mickelsen afdode, for 40 Rirdaller; $\frac{1}{2}$ Part itte handt mig strax; den anden

$\frac{1}{2}$ skal idis til S. Mickelsdag. Niels Udgren ibid.
Forloffuer. G. B. e. H.

S. D. gaff jeg Hans Skott sin Afskeidt; och
beleff hans Lon fra dett handt kom hit til denne Dag
 $23\frac{1}{2}$ Rirdaller, huilke jeg da strar aff mine egen Penge
sende hanom medt Axel Skriffuer. G. B. e. H.

S. D. haffuer jeg och gifuit tho Staldrenge,
som begge hedder Peder, deris Lon och Afskeidt, den
ene 9 Daller 1 $\frac{1}{4}$, den anden 6 Daller, aff mine
egene Penge.

S. D. gaff jeg lille Niels hans Afskeidt och 1
Daller.

S. D. kom och Anders Nielssen och Mortzen
Smedt bordt. Noch kom der tho Staldrenge bordt:
Niels Nielssen och Anders.

S. D. haffuer Pouel Nielssen i Randers bekomitt
itt hundred Rirdaller aff Albrecht Skiel, som Fru Anne
Lycke til Holbeckgårdt var mig pligtig och jeg haffde
Sølf i Pant for; det Sølf haffuer Anne Lycke igen
bekomitt; och beholdt Pouel Nielssen Pengen; som
var dett hundret Daller, som siden skal kome udi voris
Regnskaff igen mig til Veste.

D. 9. — anamit aff Søffren Bang i Kiergårdt
20 Daller aff hans Stesmol (o: Stedsmaal eller Føste)
efter min Quittans dersor; (endvidere) anamedt 24
Daller, som nu til Poske skulle haffue veritt idt.

D. 10. — lod jeg lessuere Axel Chrestensen
Skriffuer setten D. salthett Graæsi och syuff D.
salthett Syldt, nu klar gamel, som bleffue tagit udt
aff min egen Kieller och jeg siefst betaldt haffuer, som
handt pa R. May. och mine Begne skal udsette (eller
udføre) och giøre mig Regnskaff for; den ene D. af

den Graßey var 1 D. Thorß, sa dett dog var 17 D. G. V. e. §.

D. 14. — leffuerit jeg Soffren Jenssen Vyfogit 8 slette Daller ringer 4 §. till 4 D. tydſt Dll, jeg bekom i diſe Dage af nogen Samſinger.

D. 16. — sende jeg Hr. Peder Hospitalsforſtan-
der medt Arel Chrestensen 5 Rirdal. i Stedet for tho
unge Pleſſtude, jeg bekom aff (Navnet udeladt) som
kom i Hospitalen; dersoruden skulle handt giffue medt
sig indt (altsaa maatte de kiobe sig ind i Hospitalerne,
ligesom forдум i Kloſterne) 16 Daller som Hr. Peder
pa Hospitals Begne skulle haffue. De 2 Stude kom
til Eſtrup.

S. D. tog Peder Knudſen i Langloſſ vedt
Sandemend§ Edt och Thouſſ; leſſuidt mig for Sande-
mend§ brefſuit hanom att forſkaffe aff Canhæliet tho
gode Øren til S. Mickelsdagh. Haffuer bekomit Brefſuitt.

D. 18. — droge jeg och Chrestensſe pa Behen
til S. Karen (Gyldenstiern) Holgers (den 1576 afdøde
Holger Rosencranz til Bollers Enkes) Begræffuelſe och
(kom) till Haffuerballegardt om Aftenen. 8 Heste.

D. 19. — droge vi til Horſſens.

D. 20. — bleff S. Karen begræffuit udi Horſſens
Kyrke och var en stor Forsamling. Thalde
Manderup Parsberg offuer Graffuen. Forterit i Horſſen
6 slette Daller 1 § 4 §.

D. 21. — (til) Haffuerballegordt.

D. 22. — til Dronningborg.

D. 23. — betalte jeg Jens Skifſter i Biffvill,
som hans Hoſtru anamit, 42 Rirdaller, som var for
6 Øren, handt haffde stalditt pa och jeg folde dem till
en Kieffmandt aff Horſſens.

S. D. leffuerit jeg Niels Søffrensen i Nielstrup-gardt 8 slette Daller for 1 Øre, jeg bekom aff Lauris Wettergordt. Thill Jens Lyndegardt i Ørstedt 13 Rirdaller for thre Øren.

S. D. festel-de jeg) Niels Jensen i Beg den Gardt i Indissloff, Peder Hogensen fradode, och skal haffue Encken igen; skal giffue til Indfestning 60 Rir-dal. och en Øre (som) betallis til S. Mickelsdag forst-komindis. Jens Beg i Thoslof Forloffuer; och behol-der (han) Garden til S. Mickelsdag forstkomindis for dett gamel Bondestyldt och siden skulle settis for Skyldt och Landgildt. Betaldt. G. B. e. H.

S. D. thog Lauris Polssen i Stubdrup vedt Sandemendz Edt och Thuoff; leffuidt for Sandemendz Brefruit, som jeg hanom skal forskaffe tho gode Øren til S. Mickelsdag. Brefruit hanom leffuerit.

S. D. sende Peder Lassen Borgemester mig itt hundret Rirdall. medt Niels Søffrensen i Nielstrup-gardt udi Betalling for min Øren.

D. 23. — kom Jørgen Skjell til Sostrup, nu-værende Skeel) hidt och thalde da forst sielff medt mig om min Dather Jette; den allermæchtigste Gud lade altingst ske udi en lockslige Stundt och alting ma ga lockeligen och vel til!

D. 24. — thalde handt medt Chrestense och Jette sielff forst derom.

S. D. beuiglit jeg, att min Fogit motte aname Lauris Eldrups Godz, som til Krogmanden (o: Kroemanden) i Veileby ulooffligen var indkomit ved hans egen och hans Hostrues Edt, hvor mogitt det var, och for hans Forhelse (o: Forseelse) giffue mig 1 god

Ore till S. Mickelödag; Hr. Peder i Bissuill och
Peder Bang i Thyegstrup Forloffuere.

S. D. efter Gyler Meyers og Soffren Jensens
Underhandling beuilget jeg en Hollender en lyden sortt
Hest, som var Verette Brock, for 12 Rådaller och
haffue de loffuit mig for Hollenderen dett handt nu i
dette Somer skal kome igen och betalle same 12 Dal-
ler enthen medt Pengen eller andre gode Bare och de
dersor ville vere godt och Forloffuer for. G. B. e. h.

D. 25. — thyllig drog handt (neml. Jørgen Skiel)
bortt. (Og er det derhos en Mørkelighed, at uagtet
han næste Åar havde Bryllup med Jytte Brock, om-
tales dog Jaordet eller Trolovelsen hverken her eller
anden Steds i nærværende Åars Almanak, saa at man
altsaa maatte formode, at det først er blevet holdt det
s. Å. som Brylluppet stod, hvilket undertiden, dog kun
yderst sjeldent, var tilfældet; imidlertid hedder det dog
i Tillægene til p. 105 L. 27, at hun blev ham til-
sagt i August d. Å. og altsaa friede han i April, holdt
Trolovelse i August og havde Bryllup i næste Åars
September.)

D. 25. — (altsaa S. D.) kom Salig Anne
Skarms (o: Skrams, altsaa Christen Munks Enke til
Giessinggaard) Lyg hidt till Byen og redt Claus Daa
(see d. 1. Mai) och jeg udt imodt Ligett.

D. 26. — bleff Ligett nedersatt i S. Morthens
Kyrke.

S. D. kom Jørgen Skiel hidt igen.

D. 27. — betalte jeg Seyer(?)mageren (o: Uhr-
mageren) her i Byen 3 slette Daller for 3 Paar Vogen-
stenger.

D. 28. — drog Jørgen Skiel bortt.

D. 29. — lodt jeg først Hestene kome til Hopperne; och sprang Domfruen en fordæt Heppe medt thre huide Ven och en Stiern (o: Stiorn) och den hvide Hest sprang en gro (som) kom fra Ensloff.

D. 1. Mai drog jeg til Viborg til Claus Does (til Rønstrup med Ingeborg Parsberg) och Ifuer Lyckis (til Efkær med Sophie Parsberg) Brolup. +

D. 2. — +

D. 3. — kiofste jeg 3 Par Stenger och gaff derfor $1\frac{1}{2}$ slette Daller.

D. 4. — drog jeg til Dronningborg; forterit i Viborg for Vin och altt for Daller $1\frac{1}{2}$ £, som jeg strax affbethalde.

Same Dag givende jeg Fortingning med en Snekker i Viborg om Køftene på dett nye Hus (formodentlig paa gl. Estrup, see d. 10. Dec.), att legge och skal giffue hanom 2 slette £ på hans egen Kost for huer Thildt at legge, och fick jeg hanom 2 eller 3 Daller på Handen; och liger der (nemlig paa Etet det selv) 11 Tylther aff mine Dieller (o: Fiælle) och skal hersra forstikkis flere Dieller.

S. T. kiofste jeg i Viborg Dorette Krabbis Anpart udi Skiernegordt och Godz (cfr. G. Br. 1, p. 76) for 1500 Daller; betallis hinder til Snapsting i Viborig.

D. 5. — beuiglit jeg Niels Rampionsen i Indisfleff den ene Gardt i Jb. (formodentlig ibidem), som handt icke tilforen haffde fest for 2 gode Dren och skal giffue Landgildt aff same Gardt. Dren idis til S. Mickelædag. Hr. Nasmus (o: Presten) i Faring Forlesuer. Den Gardt, handt iboer, beholder handt hin-

dis (formodentl. Enkens) Liffsthidt for det gamel Lands-
gilde.

D. 9. — drog jeg till Estrup.

D. 10. — lodt jeg soe (ɔ: saae) Byg vedt Estrup
alt huis i Alar kunde soes och bleff soedt ope i Marchen
nest Faring (ɔ: Fausing) och Lyndtuadt (ɔ: lille Tved ?)
¶ i det store Faldt, som medt den ene Ende vender
pa Beyen, den anden pa Lidtvadt March, pa den ene
Side (stoder) pa Grosssten (og med) den anden stoder
pa de Brysters Jordt, vedt XX £d. Byg; och i det
Faldt Jordt imellem Hestehaffuen och Lundten, som
de saa Threr sta udi och den Almue? (eller Almin
ɔ: Fælled) udi er, vedt X £d. Byg. **Gma** Byg
XXX £d.

S. D. feste Peder Nielsens Son den 3die Part
aff den Gardt i Amelhede, handt iboer, fer 20 Nirdaller;
betallis til S. Mickelsdag. Peder Nielssen
Forleffuer.

Same Dag kom Chrestense til Estrup och droge
vi same Aftnen til Heffringholm.

D. 11. — redt jeg omkring i store Syrup (og
i Orstedt och siden udi min Alpart udi Bogstrupholm
och Botterupholdt; och er (det) en skion Skoff.

D. 12. — giorde jeg Fortingning medt de graffuer
(ɔ: Gravere) i Ryom (maaskee Rygaarde i Morager
S.) om nogen Flettgrosster (ɔ: Groster, som aflede
Flæden eller det oversvømmende Vand) att kaste i
Bresweg och em dett Kier vedt Heffringbro effter
voris Fortignings Indholdt; och fick jeg denem da
strar 7 Nirdaller pa Handen.

S. Dag leffuert (ieg) Jacob Steenhugger ic. pa
Arbeydt thre Nirdaller.

D. 12. — (altsaa s. D.) til Dronningborg.

S. D. feste jeg Jens Jensen i Dramelstrup dett
Böllig i Veyleby, som Anders Eidsrup fraromptte, for
16 Rirdaller; betallis til S. Mickelsdagh.

D. 18. — andtvorede jeg Olluff Ølesen 14 slette
Daller til Fortering medt Heste och Folck offuer till
Sjælland.

D. 19. — droge jeg och Chrestensse medt Vor-
nen till Kallo (som hans tilkommende Svigerfon Jor-
gen Skeel havde i Forløning) pa Reyzen till Sjælland.
Gud allermæchtigste giffue til gode Locke!

D. 20. — der (neml. paa Kalle.)

D. 21. — droge vi udt til Helnæs och kome
strax udt til Kallingborg om Aftenen. Alt huis i
Kallingborg bleff forterit til Heste eller andett, betalte
jeg sielff. Gaff jeg de Samlinger 6 slette Daller, der
forde mig offuer, och Vojsmanden 1 £; och betalte
Olluff den Ferge, der forde Hestene fra Mars.

D. 22. — droge vi till Ringstedt.

D. 23. — efter Predicken till Vemetoffe om
Aftenen; Gud allermæchtigste vere loffuit, som mig
vell haffuer fremfendt.

D. 25. — aftingitt Niels Schrifuer i Strand-
hoffvidt pa Niels Fransens Regne i Hassuenloff, der
var Ladegardssogit her pa Vemetoff for den Quinde
handt her, der de begge vare i min Ehreniste, belo;
dersor (skal han) giffue til S. Mickelsdag (Antallet
staarer der ikke) gode Øren. Forbemelte Niels Schrif-
fuer Forloffuer.

D. 28. — droge jeg, Chrestensse och Vornen till
Valløe.

D. 29. — fultis vi (med Oluf Rosenspar paa Valøe) till Kiossuenhaffn; den allermedtigste Gud forhielp alting til en god Ende!

D. 31. — beginitis Herredagen och bleff Sager forhørdt.

D. 1. Juni bekom ieg ½ Ame Vin, som Morten Vessling sende mig aff den handt mig pligtig er.

D. 2. — kiosste (ieg) 1 £d. Tydkøll for X slette M.£; strax betaldt. Jørgen Stolssen fick ieg Pengen och handt beholdt dem och matte (ieg) siden pa Ny betalle Øllit igen.

D. 11. — gick Dom offuer 2 aff de Øssels Herremendt, for de udi denne Krig pa Uršborg (ø: Arnsborg) icke forholdt dem ørligenn, och bleffue domptt ørloß och miste Liffuitt (cfr. E. Br. I, p. 106).

D. 12. — kiosste ieg tho Hatte, den ene til mig for 3 Rirdaller, den anden til Jørgen for 2 Daller af Øsserim; strax betaldt vedt Erick.

S. D. kiosste ieg en Lest Syldt aff (en Mand, som ikke nævnes) i Randers och gaff hanom for £d. 2 slette £; de 6 £d., som kom til Bemetoft, betalte ieg; de 6 £d. som kom till Allerup, betalte Fogden Niels sielff.

S. D. udi Kiossuenhaffn kiosste ieg aff (min Søger) Melchior Ulfstand (til Kiergaardsholm i Jylland) thre Garde i Alagerup, 1 £d. i Boncefaldt, 1 £d. i Hierp och itt Feste udi Karstrup for nytten hundrede R.daller, som jeg til S. Mortens Dag skal betalte i Kiossuenhaffn.

D. 15. — haffde alle Sager Ende.

D. 16., 17. och 18. — være dog Raditt forsamlt om adskillige Leyligheder att radslo.

D. 21. — droge Raddit alle til Frederixborg som K. M. nadigst haffde beffaldt att vere hans Giest, uden Jørgen Friis.

D. 22. — var Anne Hamers Vrolup medt Jacob Mickelssen.

D. 25. — droge vi till Kioffuenhaffn och blefne offuermodige vel pa Fredrixborig thragteritt.

D. 26. — udi Kioffuenhaffn sif Laffve Brecks Praeceptor Rasmus Jenssen (see d. 20. Marts) sin Aflskeidt och gaff jeg hanom 16 Rirdaller foruden (det øvrige er afrevet; men da han først kom i Dienesten d. 20. Marz, maae der formodentlig have været noget i Bei, hvorfør han kom derfra i Utide.)

D. 27. — kom Kongl. Mai. hidt til Byen.

D. 28. — gick Dem offuer Marckor Lundt for hans egen Hestru handt ihuelslo och lod hinder i sitt Brogers begravne. Och sif Radit da deris Aflskeidt att drage (hem).

S. D. (var jeg) Breydis (o: Breide Ranhaus) Giest. +

D. 29. — var Breyde R. Baltesor von Alsfeldt (och) Effe Bylede min Giest. +

D. 29. — (altsaa s. D.) kom Philip Skreder.

D. 2. Juli afferdige(de jeg) Olluff Ollussen, Rocken, och flere fra Kioffuenhavn til Jutlandt; sif jeg Olluff X R. Daller til Fortering.

D. 3. — kioffte Chrestense aff Karen Friis itt liditt Jesu Naffn medt 49 Demanter och en siden Krene offuen pa for itt hundrede och thresindstiue Rirdaller; dett hundrede sende jeg Karen Fris medt Thrudz (o: hendes Mand Truid Christensen, Hef. Ad. 1, p. 12, T. 4; dog var der egzaa en Karen Friis

der havde Truid Bryske, ibid. Tab. 2), Herremandt (o: Junker eller Væbner, som) kaldis Speklberrig; de 60 er (jeg) hinder skildig.

Same Dag gaff jeg Doctor Christian for handt nogle Gange besøgte Chrestensse och Lassue Brock dersor 4 Rosénobeler.

D. 3. — (altsaa s. D.) andtvorede Chrestensse Verner von Kleffuen, (som) hun fik dett kerritt aff, 50 Rådaller po Regnkaff (och) Jacob Skreders Quinde, som bynder de Perlehussuer, X R.daller.

D. 3. — (altsaa s. D.) droge jeg och Chrestensse fra Kiossuenhaffn til Kioge. Gud allermæchtigste vere lefftuit, som os fra Ulcke haffuer beuarit. (Da Sonnen, Lave Brock, saaledes ikke er med paa Tilbagereisen, maae han formodes at være bleven tilbage i Kiosbenhavn, for der ved Universitetet at studere.)

D. 4. — til Vallo Kyrcke; hørde der Predicen; til Vallo til Olluff (Rosensparre, som da eiede Vester-Valloe); derfra

D. 6. — til Vemetoffte.

D. 18. — afferdigit Jens Koch och Skrederen pa Beyen fra Vemetoffte til Helsingborg och fik jeg hanom til Therrepenge 5 R.daller.

Same Dag forarit jeg Jens Kiellersuendt pa Vemetofft medt thre R.daller for handt skulle vere flyttig pa Gauffns (o: paa vert Gavn).

D. 18. — (altsaa s. D.) drog jeg medt Chrestensse och Børnen aff till Jydtlandt; (uemlig) til Aßendrup; Gud hielp til en god Løcke!

D. 19. — til Korsør. D. 19de droge vi til Korsør och formedelst Modbor fortosfuede vi der.

D. 23. — seyde vi offuer til Myborig i tho Thimer och same Dag droge vi till Logtuedt till Fru Elsse (Lindenov) Abschelons (Gives Enke).

D. 25. — drog jeg till Rudgardt.

D. 26. — till Weylle.

D. 27. — till Haffuerballegordt.

D. 28. — till Droningborg; den allermechtigste Gud vere loffuitt, som of alle fra Ulecke beuaritt haffuer!

Same Dag kieffte jeg i Urs (o: Narhuus) itt M (o: Tusind) thore Huilling for $5\frac{1}{2}$ slette Daller; tho Verer (o: $\frac{1}{2}$ Snees) ther Thorst ech negle Rockler (o: et Slags Fist, som ogsaa kaldes Skadber. Atl. 5, p. 1020).

D. 2. August dreg jeg til Viborg udi den Kongl. M. Besalling om Niels Køsses (formodentlig til Størringgaard) Godz Forleffueren imellem at skiftis (o: om at dele Niels Kaases Gods mellem ham og hans Forlover).

Same Dag var jeg, Knudt Brhae och Jorgen Skiel pa Domhuset; ech mette Niels Koes och hans Forleffuer der.

D. 3. — mottis vi pa Domhuset igen och efter (som) Niels Koes iche haffde alle Quitanzer tilstede, bleff det optagit (o: opsat) til pa Fredag 12 Slett.

Same Dag drog Jorgen Skiel och jeg till Droningborg.

Imellem d. 4. og 5. — om Natten da bleff jeg slux ilde tilpas, først medt Kulde och siden medt Hede.

D. 6. — drog Jorgen Skiel til Viborg (efter Doctor, samt til det d. 3. f. M. aftalte Møde.)

D. 8. — kom Doctor Lucas aff Viborg til mig och gaff mig nogen Medisin. Bleff ochsa latt (ɔ: acre-ladt); och so (ɔ: laae) sa vedt Sengen meste Parten intill

D. 13. — da sadt jeg op; Gud allermächtigste vere loffuit, som haffuer holpitt migh; dog jeg siden faldt i Syugen (igien). Gud verre alle voris Hielpper!

D. 14. — drog Doctor Lucas bortt och gaff jeg hanom **X** Nirdaller.

S. D. feste jeg Jens Nielsen den Gordt i Biffwill, som Laaz Lauresen afflotte; til Indfestning **XX** Nirdaller, (af) de nye Daller¹⁾. Itte (ɔ: ydede) handt mig strax de 11; till Paaskfe forstkomindis betallis (de andre). Niels Søffrensen i Nielstrup gd. Forloffuer. G. V. c. H.

D. 17. — drog Jorgen Skiel bortt. (I den Mellemtid mellem 3. Aug. eller rettere mellem 13. og 17. Aug. maa han altsaa være bleven trolovet med Ytte Brock [see Tillæg til p. 106 L. 27], men besynderligt, at det ikke med et Ord her i Almanaken omtales.)

D. 19. — andtvorede jeg Arel Skrifuer 53 slette Daller, som handt skulle leffuere Jacop Moller aff Harling (Harlem) for abfkillige Urter (ɔ: Kryderie) Peber, Ingesfer, Suesker, Russiner, Correnter, Sucker, och Anis och blo Almedom (ɔ: blaee Stivelse). G. V. e. H.

Same Dag kom Peder Jegger hidt och ville i min Thieniste.

¹⁾ See Chr. den Fjerdes Ferordn af 3. April 1610.

D. 24. — Købte jeg her vedt Randers Bro tho ihusinde thor Huilling for 11 slette Daller, tho Vor er (Vorde er $\frac{1}{2}$ Snees efter Mr. Berntsen) Rockler for 1 Daller. (Derpaa maa han være bleven syg igien, thi)

D. 26. — kom Doctor Maties hidt.

D. 27. — bekom jeg Kongl. Mai. Bref om den Reyse uden Landz (formodentlig Mødet i Heiligenstadt. Schl. Chr. 4de 2, p. 9) d. 27. Sept. at mode i Kølling.

Same Dag strefte jeg Stadholderen til, det (o: att) handt ville undskille mig hos Hans Mai. formedelst myn Sygdom.

D. 28. — thog jeg, Chrestensse och Margrette Brock Medisjn aff Doctor Maties.

D. 1. September andtvorede jeg Soffren Jensen i Randers for tho Thonder Rostock Øll (for den ene) 9 fl. , for den anden 8 slette M.fl. ; noch for en Ed. Bismer Øll , jeg nu bekom, 7 fl. och for tho Ed. Homel 4 slette Daller, (samt) for 6 Røber Hanner 3 fl.
G. B. e. h.

D. 2. — drog Doctor Mathies bort; gaff hanom 4 Rosenobelcr.

D. 3. — kom Albrecht Skiel og (hans Hustru) Verette (Friss) hidt; efter Moltitt bordt. 2 Heste.

Same Dag drog Chrestensse aff til S. Karl Bryksis Ligs Nedersettelse til Urs (hvor han hidtil havde været Lænsmand). 5 Heste.

D. 5. — kom Chrestensse hjem.

D. 6. — betalte jeg Reinholdt Skouff 15 fl. 2 fl. for en Guldkede handt gjorde til Chrestensse.

D. 7. — betalte Kortt Salmager $6\frac{1}{2}$ slette M.fl. for 9 gamel Grymer handt ferdett och 1 nye Grime til Lassue Brocks Hest.

Same Dag andtvorede jeg Chresten Nielßen, der drog till Kiessuenhaffn medt den Ax Smør (formodentl. Aft Smør o: Tonde Smør¹⁾) och andett, thre Rirdaller.

D. 14. — bleff Jotte Brock nogitt ilde til Pas; Gud vere hindis Hielp!

D. 14. — (altsaa s. D.) antog jeg (Fornavnet er udeladt) Fysser til Sloz Boden; loffuitt hanom Alars Kon 7 Daller (och) itt Par Stoffle.

D. 15. — leffueritt Fysseren till Sloz Boden 6 $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$ til tho Skonne-garn, handt skulle strar sette i Boden. Noch 6 $\frac{1}{2}$ til Thuende (o: Twinde) til att hette Garnen i medt.

D. 16. — sende (jeg) till Hoffriugholm 1 $\frac{1}{2}$ $\text{D}\ddot{\text{o}}$. Hemel, jeg selff betalte; ochsa 1 $\text{E}\ddot{\text{k}}\text{p}$. smo Saldt for 21 s och 40 Dal. Boge (Dalboge eller Dalbuge o: Svinebuge eller Schmeerbauche) aff Kongl. Mai. Kieller.

D. 16. — (altsaa s. D.) bethalde jeg Otte Harboe 60 Rirdaller po dett Breff ieg haffde gissuitt Fru Kyrsten (Munck, see E. Br. 1, p. 89) i Thosloff och skreff jeg dett bag pa Breffuitt.

D. 17. — leffuerit Slozfysseren medt Boden 2 $\frac{1}{2}$ till tho Narethre (o: Trearer eller Tre til et Par Alarer) och 6 $\frac{1}{2}$ till Thuinde til Bodden.

D. 17. — (altsaa s. D.) drog Chrestense aff til Alalborg til Lauriz Lyndenoffs (til Oregaard) Brolup²⁾; (og kom) til Vissuersholm (hvor hendes Søster Margrethe Viffert * Jørgen Urne boede) om Aftstenen.

¹⁾ I Folge Mr. Berntsen; thi det skulde dog vel ikke betyde Ørhost o: 2 Tonder, cfr. forresten E. Brek 1, p. 99 og Tillæget til samme.

²⁾ Med Anna Friis, Rigsaad Jørgen Friis til Kregstrup og Halkier og Else Biorns Datter.

(S. D.) drog jeg først (o: første Gang) i Jagtt
och ladt age mig udt offuer Sønderbro til Remoldt;
(sik) 2 Reffue (och) 2 Hare.

D. 21. — drog hun (Chrestenssø) fra Alborg
och her hjem.

D. 23. — sende (ieg) till Estrup 1 Ed. Sylt
aff Kongl. M. Kieller.

D. 24. — jagit (ieg) vedt Uedt; bette (o: bedede)
2 Reffue. Peder Jeger skødt 2 Reffue; 1 Hare (sik
vi) i Garnen.

D. 25. — drog Chrestenssø til Viborg til Erich
Ranhovs (och) Vyurke Vyldz Brolup.

(S. D.) andtvorede jeg Soffren Jenssen Byfogitt
18 $\frac{1}{2}$ for tho Ed. Rostocker Oll; den ene sende jeg
Effe Wylde och foreritt hanom medt; den anden be-
holdt (ieg) sielff. Noch 2 Daller for 1 Ed. Homel jeg
och kloffe aff en Samssingh.

D. 1. October kloffe (ieg) en sort Slagtestudt (?)
vedt Soffren Jenssen Byfogitt; strax betaldt medt 18
slette M. $\frac{1}{2}$.

D. 2. — kloffe (ieg) aff Mickil Rebclar i Rand-
ders 1½ Steen Hamp, som handt haffde spondett i
Thynde (o: til Twinde) och gaff hanom strax 16 slette
 $\frac{1}{2}$ dersor.

D. 3. — betalte jeg Otte Guldsmedt i Kioffen-
haffen atten Rirdaller for 37 ameleritt (o: emallerede)
Guldknuppe med Demanter i Enden, 2 slette $\frac{1}{2}$ for
huer; disligiste for 12 anden (o: andre) Guldknape
12 $\frac{1}{2}$ for huer; var (i alt) 18 Rirdaller. E. B. e. S.

Same Dag leffueritt Chrestenssø Otte Guldsmedt
30 Kroner till nogle Guldknapper, handt nu skulle
giøre for hinder.

D. 6. — gaff jeg Renholdt Kock sin Afskeidt for handt dutte (o: duede) inthett; och gaff jeg hanom 1 Rirdaller och sendt hanom dem medt Arell; (af) mine (egne) Penge.

Same Dag betalte jeg Villas Jenssen pa Skof-fuen 8 Rirdaller och thre slette $\text{fl}\text{ø}$ for 1 ld . Kallo, 2 ld . Sundt och Massue (Sundmagi, o: Svomme-bløren af Fiske, hvoraf Huusblas beredes), 800 Flon-der og 1 Vore (o: 10 Stykker) torre Longer.

D. 7. — drog jeg til Haghisholm och fultis Mandrup (Parsberg) och jeg til Shylckeberg och efter Kongl. Mai. Uefalling forhøre Bonderen (o: Bonderne) i Hys-herritt deris Klagemos effuer Chresten Holck (til Bu-strup, Lænsmand paa Silkeborg).

D. 8. — bleff de forherdt och var mesten Kla-mer (o: i Almindelighed Klammerie, men her Snak og Sludder eller blind Allarm) Bonderne haffde flagitt; och efter Molthidt fultis medt Mandrup till Haghisholm och forfattitt huis vi ville giffue beskressuitt.

D. 9. — drog jeg hjem den Vey att Thorup Ladegardt.

Same Aften kom Ane Koers hidt; 5 Heste. (Der vare den ld flere af samme Navn, s. Ex. til Molle-rup, Hartvig Villes Frue; til Junget eller den hals-hugne Albert Skeels Enke o. s. v., see Register.)

D. 10. — drog hun bortt.

D. 12. — betalte Mickil Reffslaar 5 $\text{fl}\text{ø}$ 4 fl for $\frac{1}{2}$ Sten Hamp, som var sponden, och sende (det til) Jens Fysser i Thorup til 1 Vodt.

Imellom den 17. och 18. om Natten dsde Hr. Peder (Præsten) i Bissuill hastig om Natten, Gud vere hanom nadige!

D. 21. — kom Manderup (Värsberg) och Ingeborg (Juul, hans Frue) hidt till Middag och drog strax efter Moltidt bortt.

Same Dag kiofste (jeg) aff Jorgen Rebclar i Randers 24 $\text{fl}\frac{1}{2}$ sponden Hamp till en Vodt att forbedre; dersor $6\frac{1}{2}$ $\text{fl}\frac{1}{2}$ 2 fl ; strax jeg hanom behaldt.

Same Dag betalte Mickil Rebclar for ett Pundt Hamp och for handt den spandt 6 fl strax och siefß behaldt.

D. 25. — drog jeg til Eslrup och same Dag led jeg der först soe Ru (o: Rug) og bleff soedt i dett store Faldt, som medt den ene Ende stoder pa Lyttuadt $M\text{fl}$ och medt den ene Syde pa Gresssten vedt Haring $M\text{fl}$, 16 ld . Rug; och same Dag bleff soedt de 2 Holdt Faldt, jeg haffuer vedt Suingelen; ochsa Bregensfaldett, som er der thuerdt fra.

D. 26. — bleff soedt 1 Faldt thuerdt fra dett lengste Holdt Faldt for Enden och nogen Klepp (maastee Klosv, isl. Klif, o: Kiler, altsaa kileformige Jordstrimler) for Enden; disligiste Haffuerkrogen och ett Faldt for Enden af dett och ved Syden aff Bregensfalditt. Udi ligge Moder itt Faldt neden Skeffuen (som kaldis (Navnet er udeladt)).

Och same tho Dage bleff soedt offuer Allt 60 ld . och 2 Skepp. Gud giffue det god Tremver!

D. 17. — (skal være d. 27de) drog vi til Slothett (o: Dronningborg).

Same Dag lod jeg udlobe den øster Dam ved Flos och var der icke uden 55 Karper i den, som vare alle store; de 7 af dem lod jeg føre til Viellerup och same Aftsen lod sette dem i den nye Dam strax vesten for Ladegården; de andre alle samens sette jeg i den

anden Dam strax vesten hos. Vor Herre giffue til
Locke!

D. 30. — ved Erich lessuerit Mester Hans Snee-
cker 30 slette Daller.

D. 30. — (altsaa s. D.) drog jeg och Chres-
tensø medt Vornen alle til Estrup.

D. 31. — til Rossholm och stadt Chrestense
Fadder thil Holgers (Rosenfræges) Datter Dorote.

D. 1. November droge vi til Estrup och var
dett en offuermodige Blest.

Same Dag afferdigit (jeg) Niels Søffrensen i
Nielsstrupgårdt offuer till Kiossuenhaffn adskille (o: ad-
skillige) Leyligheder att forrette; och fick hanom til
Therepenge sem slette Daller.

Same Dag drog och Eske Wylde derfra offuer,
til Kiossuenhaffn adt, til Mars om Aftenen. Dermedt
er klartt giordt (o: det Grinde, hvori de reiste, er
udrettet; cfr. d. 16. og 22. Dec.).

D. 3. — lod jeg hentte fra Dronningborg en Ed.
Graßey (som) bleff tagitt aff min egen Kieller, och
1 Ed. Syldt (som) bleff uttagitt hos Catz Huidt; er
ubetaldt.

D. 4. — drog jeg til Hoffringholm for jeg spurde
dett (o: at et) Vrag var der indkomitt.

D. 6. — lessuerit jeg de Graffuer i Ryom (see
d. 12. Mai) X Rirdaller pa Regnkaff for de Gross-
ter i Gresuog; dog de haffde loffuit att giøre mig den
thor, som icke indnu er effterkomitt.

D. 6. — (altsaa s. D.) lessuerit Nassmus Steen-
hugger 3 Rirdaller. Noch ved Erick tho § 4 §; och
fick (han tillige) $\frac{1}{2}$ Ed. Ru; dermedt for dett Arbeyd

ved Høffringholm affbehalde. Noch pa videre Arbeydt
fick jeg hanom ved Erich 2 Daler slette.

D. 8. — droge vi til Droningborg.

D. 9. — gaff jeg Jens Knudsen, min Dreng,
hans Aftskedit och sende hanom medt Erich 6 Rirdaller
til Ven.

D. 10. — lod jeg sette i den nye Dam vedt
Byellerup 18 Gieder och vedt (o: henved) 60 Abore,
som er henvedt Grosssten, som Lundens skal indlockis
(o: indelukkes med).

D. 11. — leffuerit jegh Søffren Jenssen Vysegitt
27 slett £ och 21 £ ringer 9 £ for thre Ed. Vißmer
Øll, som jeg bekom aff nogen Samlinger, och for 3
Ed. Homel.

Same Dag effter min Quitans anamitt aff Eske
Olßen, som Arel haffde hanom leffueritt, 27 Rosē-
nobeler och itt hundrede och XX Rirdaller, som var
for den Rug, jeg her ved Estrup og Høffringholm
soldt haffde.

D. 19. — bleff igen fatt i den nye Dam ved
Byellerup 12 Giedder, som Olluff Skoff forde hidt.

Same Dag giorde jeg en Aftningning medt Mør-
then Fysker i Flos for den Quinde, handt haffde be-
leggitt, och haffde sin øgte Hustru; derfor loffuit mig
500 leffuindis Giedder och 500 Abore medt forste at
leffuere. D. 20. er itt (o: ydet) heraf 24 Gieder.
Man seer altsaa saavel heraf, som af det foregaaende
og efterfolgende, G. Brocks levende Interesse for Fiske-
riernes Opkomst i dette Aar, siden han endogsaa be-
stemmer Faldsmaalet ellers Boderne og Stedsmaalet
eller Fæsterne i Fiskeyngel; og ligesom saaledes med
den tiltagende Alder Eysten Jagten alt mere astog

hos ham, saaledes synes derimod Eysten for Fiskeriet
alt mere og mere at være tiltaget.)

D. 22. — leffuerit (jeg) Jens i Skiernegardt $7\frac{1}{2}$
S. & for min Anpart i den fells Bro ved Skierne
att forserdige til Sauffmendt och Themermeudt.

Same Dag udi det Stedmol medt den $\frac{1}{2}$ øde
Gordt i Kastrup, som Olluff Skoffs Son fick $\frac{1}{2}$ aff,
skal Olluff giffue mig 200 Gieder leffuindes medt første
at ide (o: yde).

D. 25. — bethalde jeg Vertelomes Nielssen aff
Glensborig fyrré Skypundt Jern; de 3 Skipundt var
i smalle Stenger och var Siellandy Begitt; och gaff
jeg hanom for huertt Skypundt 8 slette Daller, som
jeg aff mine egene Penge strax bethalde och leffuerit
Arel same Penge E. V. e. H. (Og) var der 60
Stenger aff de lange och smalle och 9 Stenger lange
och stackitt aff dett andet Slags. E. V. e. H.

D. 29. — leffuerit Hr. Rasmus (Præsten) i Faring
och Soffren Jenssen i Randers mig itt hundret Rix-
daller pa Niels Jenssens Begne, der var pa Beme-
toft, aff hans Reguskafts Beholding eftter min Quis-
tanç Formelding, jeg derpa udgaff.

D. 30. — (fit) Jens Koch I Fd. Smør aff
Chrestenses egit.

(S. D.) sende Jens Bay mig thre Thonder medt
Semendt (o: Cement) och forcerit mig medt; bleff
indlagtt i Suenekelleren (o: Svende-Kiclderan) her pa
Dronningberg. E. V. e. H.

D. 3. December kom Hylleborig (Daae) Enuoldt
Sefeldz hidt och thalde medt mig (at) jeg ville for-
helspe dett (o: at) Jorgen Skiel ville kioffue Skieruadt.

D. 4. — drog hun bordt.

D. 5. — sende (jeg) Peder Jeger tho $\frac{1}{4}$ til Krudt
och 2 Dage tilforen 1 $\frac{1}{4}$ til Blye.

(S. D.) forde Olluff Skoff hidt syuff Giedder
och 30 Abore aff hans Fyft aff hans Sons Stesmol
(see d. 22. Nov.)

D. 6. — solde jeg Anders Thierby Skreder her
i Randers fer och threduff Neffue och loffuede (han)
mig en slett Daller for Stockitt; betallis till Faste-
lauffen forstkomindis. E. B. e. H.

D. 8. — forreyste Jens Bay her fra till Ham-
borg og fick jeg hanom Renholdt Surlenders Bevis
medt sig pa 12 hundret Rirdal. in Specie att ind-
lege til Hamborg i Besler Webbers Hus, handt er
mig skyldig, som Jens Bay der skulle aname at kiesfue
mig Vare for efter Chrestenses Optegnelig. (Igien
udslettet, ligesom det foregaaende under d. 6.)

D. 10. — kioffe jeg aff Niels Mickelsen i Gryndo
(o: Grenaae) her vedt Randers Bro threduff och thre
Thylde Fyr Dieller (o: Ficelle) och deriblandt 1 Thylde
och 1 Fiel Gran Dieller, for 34 Rirdal. som jeg hanom
strax bethalde; och keme (de) till Estrup. E. B. e. H.

D. 12. — kom Envoeldt Sefeldt (til Vibborg)
Hylleborg Daa (hans Frue) och Werner Parsberg (de
foregaaendes Svoger) hidt.

D. 13. — droge de til Kalls att forene Jorgen
Skiel (som allerede før 1609 var Eksenmand paa Kalloe,
Hansens R. B. p. 188) och Hans Sefeldt (Envoeld
Sefeldts yngre Broder) om Skieruadt.

Same Dag jagit jeg udi de Kierre neden Esen-
beck Byrkesskoffue; bekom X Neffue i Garnen och
bleffue skott; och deraff tog Stoffueren (o: Stoverne)
1 Neff.

D. 15. — leffuerit jeg Jomfru Berete Bylde, som er hos Margrette Bylde, $3\frac{1}{2}$ hundert og $26\frac{1}{2}$ Rixdaller (ɔ: $376\frac{1}{2}$) som restede på dett tusind Daller, jeg Sal. Chrestensse Brysse pligtig var, och indfride (saaledes) mit Bref. E. B. e. H. (Chrestense Brysse døde nemlig som Thomas Fastis Enke 1611; hendes Broder Poul Brysse [* Lisbeth Bille] † ogsaa uden Born 1613, og hans Frues Broder, Knud Bille, havde en Datter Birgitte f. 1576 † 1618 og [* Jens Mogensen Juul, som skrev sig til Sinding, og † 1635]; men Spørgsmaalet er, om hun endnu var ugift 1613; thi i dette Tilfælde kunde den Margrethe Bille, hos hvem hun 1613 opholdt sig, maaske have været hendes Faster Margrethe, som Nogle vel lade † ugift 1599; men dette kunde lettelig være en Forverslig med en tidligere Jomfru Bille af samme Fornavn. See forresten mere i Registeret.)

D. 16. — kom Enuoldt Gefeldt och Verner Parsberg fra Kaloe och haffde min (Eviger) Son da kioft Skieruadt medt mere Godz; och efter Moltidet droge de bortt. Gud giffue hanom dett til Gode! (Dette er altsaa Maaden og Tiden, paa hvilken Jersgen Skeel sit Skiervad af Hans Gefeld; men hverken under 3. eller 13. eller 16. Dec. findes mindste Hentydning til det almindelige Sagn, at han nemlig havde vundet den i Spil, cfr. E. Brock 1, p. 107; imidlertid kunde det nok være muligt, at E. Brock ikke saa lige fandt det værdt at omtale.)

D. 16. — leffuerit jeg Fru Dorette Krabbis Chiener Geffren Nielszen efter hindis Skrifuels 1200 Rixdal. på dett Godz i Skierne (see d. 4. Mai) jeg

hinder affkiesste, och skreff jeg på same Breff: same Penge hinder behaldt. G. V. e. H.

D. 16. — kom Eske Bylde hidt fra Sjælland (cfr. d. 1. Nov.).

D. 17. — drog handt til Mariager.

D. 17. — (fis) aff Krestensses Fædebur Jens Rock 1 Fd. Smør.

D. 22. — sende jeg Eske Bylde medt hans Dreng Skamer (Skram?) 100 Rirdaller for den bewist Handell. G. V. e. H. (cfr. d. 1. Nov.).

G. D. Beslitt jeg hanom 200 Daller och fick Marchsticker igen och sende hanom medt same Dreng Rirdaller dersor. G. V. e. H.

D. 24. — beslitt jeg Ennoldt Geseldt 255 Nitdal. och fick $\frac{1}{2}$ St. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ och 4 \varnothing igen; och på begre Sider klartt. Och bekom handt hos Årel 45, som handt (neml. Årel) och tog Smopenge igen. G. V. e. H.

D. 24. — sende jeg Meister Hans Snecker medt lille Karen Nielsdatter fiorthen slette Daller på Arbeyd och var dett for de 4 Skrine, handt da haffde fierdig; och var $3\frac{1}{2}$ Daller for huert Skrin. G. V. e. H.

D. 24. — lod jeg slagte her på Slothet en sort hielmitt Qui (o: Øvie, som) var kommit fra Estrup. Den allermechtigste Gud verre Guinderlige loffuit och tackit, som mig, min Høstru och Barn i dette forleden klar fra Ulcke beuaritt haffuer och for Fredt og alt andet godt. Amen!"

Eske saaledes at have sluttet den 3die af Eske Brocks Almanaker og efter at have taget ethvert Ord

saavel i denne, som i de foregaaende i noie Overveielse og derhos sammenlignet det Hele med alle øvrige Data til hans Levnet og især med Liigtalernes kraftige Bidnesbyrd, troer jeg endelig til Slutning med Hensyn til G. Brocks Characteer i det Hele taget at turde bekræfte, at han sorte gammel dansk Erlighed, Redelighed og Trofasthed ikke blot i sit Skjold, men ogsaa i sit Herte, og at jeg derfor med fuldkommen Overbeviisning paa hans nu paa nye opfriskede Gravsteen ter tegne de noksom bekendte, men derhos hoist udtryksfulde Ord:

He was a faithful Danishman.

Dog — forinden jeg aldeles forlader dette mit andet Bidrag til G. Brocks Levnetsbeskrivelse, vil jeg endnu tilfoie adskillige Rettelser og Tillæg til det første eller allerede forhen udgivne Hefte; thi i den Overbeviisning, at det er langt bedre at have een Mands Levnet aldeles fuldstændigt og paalideligt (om end Neds vendigheden skulde forbre, — hvad som her var tilfældet, — at det blot stykkevis funde leveres), end at have hele Snesefulde af usfuldstændige og upaalidelige Biographier, har jeg troet med Neiagtighed at burde tilfoie Alt, hvad som enten egen Læsning eller Andres Meddeelse har giort mig opmærksom paa, endnu at kunne tine sem Supplement til de allerede meddeelte Efterretninger; ja! jeg har endogsaa til den Ende henvendt mig til Hr. Candidat Kall Rasmussen om at giennemgaae det først udgivne Hefte, for saaledes at meddele mig sine Bemærkninger over samme, og ham er det saaledes (hvad ogsaa hans vedseiede Navn)

Chiffer paa ethvert Sted udviser), hvem vi ere de fleste af nedenstaende Forbedringer skyldige. Alle slige enkelte Bidrag til en Mands Biographie ere jo dog i Grunden kun som de enkelte Blade og Blomster til den Krands, der skal forevige den Afsedes Minde; jo fuldstændigere Samlingen deraf er (og det hvad enten den er indsamlet af eens eller af fleres Hænder) desto rigere, desto udtryksfuldere og desto betydningefuldere vil derhos ogsaa Krandsen blive; og det Vaand, der skal forene disse enkelte Blade og Blomster til en saadan Krands, vil vist ikke være vanskeligt at finde, naar blot Blomster og Blade først fuldstændig ere indsamlede og, som det sig bør, efter Tidsfolgen ordnede; thi den Mangel paa Sammenhæng, der ved en slig successiv Meddelelse af Bidrag i det Hele taget fremkommer, vil allerede et fuldstændigt Register over det Hele med Lethed kunne afhjelpe; og jeg havde ved Slutningen af nærværende Heste allerede strax leveret et saadant, dersom jeg ikke levede i det Haab, at der muligvis endnu kunde opdages flere af G. Brecks Almanaker, og jeg saaledes maaskee endegsaa selv kunde have den Glæde, at levere en Fortsættelse af det allerede meddeleste; ligesom jeg allerede nu anseer det for en Glæde, til det først udkomne Heste at kunne meddele følgende

Supplementer:

G. Brock 1, p. 1. Maaskee vilde det saaledes fremme Forståeligheden og lette Foredraget, hvis man p. 1 L. 21 efter Ordet Jorden anbragte et Punctum i Stedet for et Comma; p. 2 L. 11 efter Ordet

samme et Punctum i Stedet for et Semicolon, og p.
3 L. 4 efter Ordet Repræsentant ligeledes . for ;
samt udslettede det efterfølgende og.

p. 3 L. 22. Jussitsraad og Landsdommer Ma-
thias Testrup skrives saavel i Ad. Ver. som i D. S.
L. p. 89, og i Atl. p. 562 Thestrup; men maastee
var det snarere Herredsfoged og Cancellieraad Christen
Testrup i Vesterriis (Forsatter til Relation om
Tingene o. s. v.), der i Folge Conferentsraad Engels-
tofts velvillige Meddeelse netop samlede en Mængde
af saadanne Ting (om disse hans Samlinger see blandt
andet Oluffens Collectanea p. 124—5), der dog efter
hans Dod blev skammelig adspilitte, saa at blot
Levningerne af samme endnu til sin Tid forefandtes i
hans Sons, Krigscommisair Testrups Gie paa Vesterriis.

p. 8 L. 25. Hr. Lauge Brock forekommer blandt
andet i P. Müllers Skrift om S. Hans Kloster i
Odense p. 22, endnu som levende 1503. Flere af de
Aldelsmænd, Hvitsfeldt angiver at være faldne i Dit-
marsken 1500, levede endnu efter den Tid, f. Gr. Jor-
gen Rud, Hr. Henrik Knudsen (Gyldenstiern, der end-
ogsaa levede mange Aar efter), og Hr. Marqvard
Nonnov. Skulde forresten ikke Niels Brock, som hos
Hb. p. 1042 siges at være død 1502, være bemeldte
Lauge Brock? (skjønt Narstallet i saa Fald ikke heller
var rigtigt). Hr. Lauge Brock eiede Frøbierg i Thyen;
men nogen Niels Brock var der paa den Tid neppe
til (R. R.), med Undtagelse af Lauges Son Niels,
som dog først døde 1534.

p. 9 L. 5. 1472 blev der (i Folge Kongl. Bl-
disse af 1480) foretaget Samfrændeskifte efter Fru

Johanne af Vemetoft af Arel Lagesen¹⁾, Corfis Rønnow (paa sine og sine Dottres Margrethes og Annas Begne), Lauge Brock og Tonne Rønnow (gl. Estrups Archiv). Bemeldte Lauge Brock (Eske Brocks Farfaders Fader * Kirstine Høg af Eslør) eiede Vemetoft 1484; men med hans Datter Ida (maastee rettere Jytte) kom den (eller en Anpart af samme) til Truid Ulfstand til Torup, hvis Son Jens Ulfstand, der druknede under Gulland, 1552 skrev sig til Vemetofte; da han imidlertid først druknede 1566 og dog Eske Brocks Fader, Lauge, allerede skrev sig til Gaarden og G. Brock selv der, som paa sin Fædrenegaard, 1560 blev født, saa maa J. Ulfstand enten have overladt hans Fader Lauge denne Gaard strax efter 1552 eller, hvad som rimeligt er, den første har blot eiet en Sesterz, men den sidste en Broder-Lod i samme; thi ellers kunde Jens Ulfstands Broder Niels Ulfstands Datter Sophie ikke have overbragt sin Andeel i Vemetoft til sin Mand Claus Podebusk, der først døde 1616 (G. Brock 1, p. 21—22).

p. 9 E. 14. Anders Jensen Brock skrev sig til Essendrup 1340 (G. Brock 1, p. 137), hans Son Jens Andersen ligeledes; Eske Brock skrev sig til Estrup 1432 sq., hans Son Lauge ligeledes 1470 sq., hans Son Niels ligeledes 1528 sq.; men dennes Sester eller Lave Brocks Datter Ide eller Jytte forte en Part

¹⁾ Oluf Næssens Enke, Johanne (Nielsdatter) var Faster til Arel Lagesen Brock til Claushelm, eg denne var en Son af Lave Jensen 1435, denne en Son af Jens Jensen 1404, denne en Son af Jens Andersen til Essendrup eg denne igien en Son af Anders Jensen Brock til Essendrup 1340; s. E. Brock 1, p. 137.

deraf til sin Mand Truid Ulfstand til Torup, som dennes Son Gregers arvede og skrev sig til samme 1578; ved hans Død 1582 kom den til hans Datters Ides Mand, Carl Bryske til Langensøe og dennes Sonner Gert og Truid, som eiede den 1616; dog Truid besad det Hele (af denne Sosterlod) 1615 og skrev sig derfor ogsaa saavel s. A. som 1616 til Estrup, men maa formodentlig tilsidst have overdraget sin Ans- part til G. Brock, der saaledes kom til at eie det Hele (cfr. G. Brock 1, p. 21). Forresten eristerer der et med Hensyn til begge Gaardes, saavel Bemetosts, som Estrups Historie hoist vigtigt Document, nemlig (i Folge en Kongl. Vidisse af 1529) et Arveskifte af 1509 affluttet mellem Henrik Knudsen (Gyldensierne), Niels Hoegh, Axel Bragde og Peder Lyke efter Lauge Brock, Ridder, Fru Elsig¹⁾, Oluf Olsen og unge Lauge Brock, i Folge hvilket Henrik Knudsen paa Kong Hans Begne og (paa) Fru Margrete Lages Datters, Niels Clausen (Sparres) i Sverigs Enkes Begne skal have Freberg, og hvad Lauge Brock og Fru Else eiede i Fyen og paa Lawend (undtagen det Altergods, som ligger til S. Karine Ulter i Odense og i Nyborg, som Niels Brock skal have i Forsvar), samt 2 Gaarde i Østrup og 1 i Oreby hos Kallingborg og 4 Gaarde i Serryslev i Jylland; Niels Høg paa Niels Brocks og Tomfri Iths Begne og Peder Lyke paa hans Hunsfrues (Lave Brocks Enkes) Begne beholde Estrup

¹⁾ Som saaledes maa have været hans første og allerede før 1509 afdøde Frue, (thi Kirstine Høg blev efter hans Død * Peder Lykke); hun var nemlig en Else Larmand, Jens Nielsens Billes Enke og den beklente Peul Larmands Søster.

i Jylland, Bemestoste i Sjælland, Barsebek i Skaane ic., samt alt hvad Lave Brock og Fru Else havde i Sjælland, Falster og Møen (gl. Estrups Arch.). Man kjenner saaledes deraf, at Lauge Brock har været 2 Gange gift, 1) med Else Larmand, og 2) med Kirstine Høg, og har formodentlig med den første Frue haft

- a) en Son Lauge, der alt var død 1509;
- b) en Datter Margrethe * Niels Clausen Sparre, men allerede 1509 Enke;
- c) en Datter Anne * 1) Ludvig Munk, kaldet Marsk, * 2) før 1509 med Axel Brahe;

og med den sidste Frue

- a) en Son Niels, og
- b) en Datter Ide eller Hytte, der siden blev * Truid Ulfstand, men 1509 tilligemed sin Broder stod under deres Morbroders Niels Høgs Værgemaal; hvorimod Lave Brocks Enke, Kirstine Høg, allerede 1509 igien var gift med Peder Lykke til Skovsboe og Hverringe, der var Lænsmand paa Aalborg, og ved hvem hun blev Moder til den noksem bekendte Jorgen Lykke til Overgaard. Saaledes afsluttedes dette Stifts af Henrik Knudsen Gyldenstiern paa Kongens Begne, fordi Niels Clausen Sparres Gods formedelst Landsforrederie var confisceret; dernæst af Niels Høg, fordi han var Enkens Broder eller Børnenes Morbroder; af Axel Brahe, fordi han var gift med Lave Brocks Datter Anne, og af Peder Lykke, fordi han var gift med Lauge Brocks Enke, Kirstine Høg; og der er saaledes blot en allerede 1509 afdød Oluf Olsen tilbage, hvis Slægtskabs Forhold jeg endnu hidtil ikke har funnet opdage.

p. 9 L. 19. Af Epitaphiet (ex ligno cum Insig. & effig.) over Eske Brocks Fader i Helligeiste-Kirke (hvis Indskrift findes i Resens inscript. Hasn. p. 120 og derfra i Marm. Dan., ligesom Indskriften paa hans Liigsteen sammesteds ogsaa findes hos Resen l. e. p. 137: Her ligger begravsen Erlig oc Welbyrdig Mand S. Lauge Brock til Estrup), haves en Afsbildung i Resens Atlas. Forældrene og Børnene ere her afbildede knælende, og maaskee denne, skindt rigtignok kun usuldkomne, Afsbildung af Eske Brock i hans tidlige Barndom tor være den eneste Afsbildung af ham, der endnu opbevares. (R. N.)

p. 11 L. 17. Hr. Jørgen Lykke havde været Værge for Lauge Brock (Eske Brocks Fader), til hvis Fader Niels Brock han var Halvbroder, i det den gamle Hr. Lange Brocks Enke, Kirsten Høg, blev anden Gang gift med Hr. Peder Lykke (Hr. Jørgen Lykkes Fader); og saaledes blev Hr. J. Lykke Værge for sin Halvbroders Son, Lauge Brock, som var Fader til Eske Brock. (R. R.)

p. 10 L. 11. 1478 læs 1578.

p. 12 L. 13 sq. Ved disse forskellige Magestifter fortiner det at bemærkes, at meget af dette saaledes mageskiftede Gods vel mueligt kunde være mageskiftet under et og ikke ved forskellige Magestifter, da Esterretningerne derom ere uddragne af den Vossiske Registrant, hvor ethvert enkelt Magestifte gientages ved ethvert Herred, hvoraf det indeholder Gods, og altsaa kan forekomme flere Gange, uagtet det kun er et og samme Magestifte. (R. R.)

p. 12 L. 29. Uagtet Prinds Christian, i Følge Resen, allerede d. 12. Juni blev udvalgt i Viborg,

stod dog den egentlige Hylding først samme steds d. 16. Juni 1584; thi d. 13. Juni kom Kongen først dit (Hist. L. Ekr. 2, p. 36), og i Mscr. Nr. 873 Fol. i den gl. Kongl. Samling nævnes Eske Brock til Estrup udtrykkelig blandt dem, som d. 16. Juni vare med at hylde Prinsen i Viborg. (K. R.)

p. 13 L. 4. 1586 d. 10. Nov. var Eske Brock til Estrup med at udstede et Tingsvidne paa Viborg Landsting. (K. Rosenvinges Rigens Ret p. 42.)

p. 14. L. 8. Kong Fr. d. 2den blev bisat d. 10. April i Antvorskov Kirke (Resen p. 357); men d. 21. Mai i Procession hensfort til Ringsted, hvor det Kongl. Liig Natten over blev hensat i Klosterkirken (p. 358—59). Derpaa d. 25. Mai ligeledes hensfort til Roskild, hvor det blev hensat i Bispegaarden, indtil det endelig og først d. 8. (andre sige d. 5.) Juni i den foromtalte Fahnenprocession til Kirken blev hensfort (p. 559).

p. 15. L. 4. I Følge Sommelius de templo cathedral. Lundens. p. 90 † Chrestence Vifferts Moder, Fru Anne Lindenov, egentlig d. 23. Oct. 1564 paa Dalby Kloster. (K. R.)

p. 15 L. 9. Paa nye — løs — atter.

p. 15 L. 12. Fru Anne Krabbe blev anden Gang gift paa Borggaard d. 10. Aug. 1595 med Erik Kaas, som skrev sig til nysnævnte Gaard, † i Aug. 1598 og blev begravet d. 28. Sept. Selv døde hun i Følge den Aalborgske Præst Chresten Staffenseus Optegnelser) paa Borggaard Natten imellem d. 21. og 25. Nov. 1625 (altsaa neppe 3 Uger før hendes Svigersøn Eske Brock), og blev d. 9. Dec. begravet eller rettere, som det den Tid kaldtes, nedsat, ø: bisat, i S. Bodils Kirke i Aalborg. (K. R.)

p. 15 L. 14. Franz Vildest Frue bor hedde F. Vildest Enkefrue (K. R.); thi Fr. Vildest selv blev alle-rede stadt 1565 i en Søebataille under Gulland.

p. 15 L. 23. Sehested bor rimeligvis læses Sefeld; thi vel siger Hof. Ad. 3, p. 271 Tab. ogsaa Envold Sehested, men der er ingen Envold paa Sehestedernes Slæggtabel; altsaa bor der med Atl. 5, p. 97, læses E. Sefeld, som † 1589, hvorpaa hun efter sin Jørgen Urne paa Brobygaard; men da nu Envold Sefeld den ældre til Bisborg allerede † 1557, og den yngre endnu levede 1608 og 13 (see Register), saa maa det formodentlig have været Envold Lauridsen Sefeld til Refsnæs, om hvem det hedder, at han blev dreæbt paa sin egen Stol, og hans Broderson Envold Christoffersen til Biffertsholm saaledes igien være blevet gift med hans Steddatter, Ane Urne.

p. 15 L. 25 bor Lisbeth egentlig hedde Else, hvilket Navn hun bar efter sin Mormoders Moder, Fru Else Pedersdatter til Logtved. (K. R.)

p. 15. L. 26. 1582 blev der gjort Skiftedeling efter Axel Wiffert til Axelvold mellem (hans Enke) Ane Krabbe paa hendes Sal. Sons, Axel Wiffert Axelens, Begne og Corfitz Wiffert til Næss, Tomfr. Chrestense, Margrete og Else Wiffert, den Afdødes Sødkende, paa den anden Side (gl. Estrups Arch.).

p. 17 L. 1—2 skal maaskee saaledes forstaaes, at de havde optaget Dandse, ikke en Dands, men flere Dandse. (K. R.)

p. 18 L. 23. Af 1593 haves (i Følge K. R. Meddelelse) et originalt Brev fra Jacob Sefeld, dat. Mariager d. 14. April til Christen Holck, øverste Secretair, i hvilket det blandt andet hedder: Veder

jeg Dig venlig og gierne, at Du vil vel giøre og
 flye mig twende Stævninger lige efter disse twende
 Copier, som jeg nu sender Dig o. s. v. Copien til
 denne Stævning lyder saaledes: Lader Erlige og
 Velbyrdige Mand Jacob Seefeldt til Viborg berette,
 at han haver Tiltale til Erik Kaas til Voergaard for
 hans salig Datter Birgitte Seefeldt, (om hvorledes) han
 haver levet og stikket sig imod (hende), siden hun
 er kommen i hans Bold, og mener, at han skal være
 Alarsag og skyldig i hendes Død, som han vil videre
 berette; thi stævne vi forte Erik Kaas at mode første
 almindelig Herredage, som er berammet udi Kjøb. hel-
 lig Trefoldigheds Søndag nu forsikommendes med hvis
 han ved sig herimod at undskynde. (Bag paa er skre-
 vet: Efter denne Fortegnelse er Stævning udgiven d.
 20. April 93). Copien til den anden Stævning ly-
 der saaledes: Lader Jacob Seefeldt berette, at han
 haver Tiltale til Christen Munk til Gießinggaard og
 Eske Brock til Estrup for deres Sanningen at vinde
 og bekjende, hvad Erd og Tale Jacob Seefeldt havde
 til Erik Kaas paa Voergaard d. 24. Febr. sidst for-
 gangen, og hvad Erik Kaases Svar haver været; thi
 stævne vi fornøvnte Christen Munk og Eske Brock hver
 udi egen Person at mode første almindelig Herredage,
 som er berammit udi Kjøb. hellig Trefoldigheds Søndag
 nu forsikommendes og der vinde og bekjende deres San-
 dingen, hvad forte Jacob Seefeldts Ord og Tiltale
 haver været til Erik Kaas, og hvad Erik Kaas haver
 svaret og været bekjent. (Bag paa er skrevet: Ef-
 ter denne Fortegnelse er Stævning udgiven d. 20.
 April 93).

p. 18 E. 23. 1594 d. 6. April indgik Eske Brock til Estrup og Erik Hvas til Nørgaard et Forlig med Henrik Belev til Spottrup i Anledning af en Drætte, der var dem imellem om Fiskeriet i Spottrup Søe o. s. v. (Hist. D. Ekr. I, p. 231—35).

p. 20 E. 15. Derom see især Sigvard Grubbes cur. vitae 1602 d. 11. Mai, cfr. infra p. 125 E. 9.

p. 21 E. 8. Han skrev sig ogsaa dertil (Hof. Rd. 3, p. 389 Tab.), f. Ex. 1578 (Resen p. 399, hvor Jørgen, o: Georgius, er en Tryffel for Gregers, cfr. ibid., p. 314).

p. 21 E. 21. Truid Brykke skrev sig ogsaa 1618 eg. 19 til Langensøe, men 1620 til Harriskør; og til Margaard skrev sig Tomfr. Ingeborg Frøis allerede 1610 eg. 41.

p. 21 E. 32. Der skrev sig — læs: — der desforuden eiede. (R. R.)

p. 22 E. 5. Claus Podebusk † efter R. R. alle rede 1610.

p. 22 E. 25. Nr. 2355 — læs — Nr. 2355 4to. (R. R.)

p. 23 E. 21. Foreløbigt bør hedde tidligere; Sagen var nemlig, at alle jydske Lænsmænd, f. Ex. Jacob Sefeld, Lænsmann på Mariager Kloster fra 1584 (see D. Mag. D. 6), Casper Markdanner, Lænsmann på Coldinghuus fra 1585 (see D. Mag. D. 5) o. s. v. fik Lænsbreve af 12. April 1597 alle eenslydende med G. Brocks af samme Dato (R. R.), og saaledes kunde G. Brock jo gjerne have havt et ældre Lænsbrev af Sept. 1596, der nu ved det senere blev fornyet, ligesom alle de andres; og saaledes kunde Staffensens Antegnelser (G. Brock 1,

p. 22 E. 28), at han nemlig fik Dronningborg i Forloening ved Michelsdags Tid, 1596, ogsaa være meget rigtig; hvorimod det, han tilfoier, at han 11 Dags Tid tilforen var kommen i Raadet, bør forandres til 14 Dags Tid for S. Hans Dag. Den hele Forskel udgjor imidlertid med Hensyn til Eensmandskabet blot en Difference af noget over $\frac{1}{2}$ Aar.

p. 25. E. 18. 1548, da Dr. Dorothea fik dette Ene til Lifgeding, kaldtes Slottet endnu Kun Randersgaard, o: Kongsgaarden i Randers (Hansens R. V. p. 48 & 140).

p. 25 E. 21. I Anledning af Indretningerne for Enkedronning Dorothea blev den aabne Begravelse under Dronningborg Kirke forvandlet til en Slotskælder; thi Fru Anne Krabbe til Stenalt beretter i Nr. 785 Fol. af den nye Kongl. Saml., at Hr. Stig Andersens (som levede under Valdemar Atterdag), hans Liig, da Eessenbek Kloster nedbrødes, blev derfra henvist til Dronningborg Kirke, men „der det under Kirken“ (o: Gravhvælvingen under Kirken) „blev omvendt til Slotskældere af Dr. Dorethe“, led Biorn Andersen igien disse (altsaa den gl. Stig Andersens) Been op samle og henvøre til Tirstrup Kirke d. 29. Marts 1559 (R. R., hvorimod Hansen p. 6 & 7 siger til Ørsted Kirke). En lignende Forslyttelse er ogsaa (i Folge Mar. Dan. 2, p. 135) i samme Anledning, — dog, som det synes, først 1562, — foretaget med Otto Clausen Rosenkrantz til Biernholms Been, som 1477 vare blevne begravne i Graabrodre Kloster i Randers og i et Capel, han selv der havde stiftet; thi da dette Kloster nu blev forandret og fik Navn af Dronning.

borg, lod Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm hans og Frues Been til Hornslet Kirke forflytte. (K. R.)

p. 25 E. 24. Fra 1581 til 82 blev der endnu sat saa betydelig Bygning paa Dronningborg Slot, at samme kostede 2850 Daler (N. D. Mag. 6, p. 156); en for hün Tidbalder ikke ubetydelig Sum.

p. 29 E. 10. 1598 i Febr. vare Rigsgaaderne forsamlede i Colding; thi Sivert Grubbe har under 28. Febr.: **convenerunt Coldingi omnes Regni Senatores & tractabantur consilia de Svecicis rebus ad postulata regis Poloniæ.** (K. R.)

p. 30 E. 8. I Slanges Chr. 4de 1, p. 137 nævnes G. Brock som en af de 4 yngste Rigsgaader, der i Kirken bare Himlen over Dronningen. (K. R.)

p. 30. E. 27. 1598 d. 29. Juli var G. Brock i Bergen at holde Retterthing (S. Grubbes eur. vit.), S. A. d. 9. Aug. var han tilstede paa Brudens Førældres Begne ved S. Grubbes Trolovelse med Hildeborg Grubbe paa Kiebenhavns Slot i Dronningens Kammer og i Kongens Overværelse (ibid.).

p. 30—31. Rigsgaaderne (nemlig Arel Gyldenstiern, Statholder i N., Gfste Brock og Chresten Holck) fulgte (i Folge S. Grubbe og Slanges Chr. 4de 1, p. 150), ikke 1599 med Kongen, som afreiste i April; men de kom først til Bergen d. 29. Juni (efter Grubbe og d. 30. Juni efter Schl. Saml. 1, 4, p. 88). D. 1. Juli hørte Kongen Prædiken ombord, og de danske Rigsgaader vare derved nærværende, ligesom ved Middagsmaaltidet; derpaa affeilede Kongen, men maatte for Modvind vende tilbage, og bivaanede derpaa Retterthinget, paa hvilket Bergenserne og Trondhiemerne trættedes om deres Privilegier. (K. R.) Af Gl. Saml.

2, 2, 132, kan derimod ikke siges, end at Rigsgaadet først d. 15. Juli kom til Bergen [thi d. 9. være de endnu ikke ankomne, p. 131], og d. 23. f. M. igien reiste bort med Kongen). Kongens Reise varede efter Schlegel I. e. fra d. 17. April til d. 13. Juli; men G. Brock var endnu d. 1. Aug. paa Ritterthing i Oslo, og den omtalte Herredag i Køb. holdtes først i Octob.; thi d. 16. Oct. fik Frederik Rosenskranz (som i Folge Slægtebogen Nr. 774 b. Fol. paa det Kengl. Bibl., skulde have været gift, da var forlovet med G. Brocks Frues Farbroders Datter Christence Wiffert, Henrik Bildes Enke, som siden fik Breide Ranßau og ved ham blev Moder til Rigshofmester Franz Ranßau), først sin Dom for at have besvaret Niborg Breckenhuis; og d. 21. Oct. gjorde Rigsgaad Jacob Sefeld sine Dottres Bryllupper i Herredagene (Eigprædiken over Jacob Sefeld). Nok en sag, der var for paa denne Herredag, omtales i Schlegl. Chr. 4de 1, p. 278—79; men Pontoppidan fejler ved at lade Otto Skram døe 1599, da han først † 1606 i Folge Schl. Chr. 4de 1, p. 408—10, og N. D. Mag. 2, p. 348. (R. R.)

p. 31 §. 6. Breide Ranßau var Statholder i Køb., og fra 1596 tillige Lænsmand paa Moen.

p. 31 §. 15. Af Schl. Chr. 4de 1, p. 279 §. 2 formodes ogsaa, at Herredagen 1600 er holdt ved Trinitatis. (R. R.)

p. 31—32. D. 14. Aug. 1584 blev Giler Breckenhuis til Sondergaarde, i Folge de historiske Opstegnelser om Ædelen, indsat paa Draxholm; det samme har ligeledes Klevenfeldt. (R. R.)

p. 32 L. 27. 1601 indstævnede G. Brock Mausrib Stygge til Holbekgaard, Margrethe Gioe til Skougaard, Anna Krabbe til Stenalt samt flere, fordi de havde dem berømmed, det de schulle haffue Sanndmenz Breffue paa, at Henrik Bjornsen 1539 havde ladet sværge Herredskiel og Markeskiel mellem Sender Hald Herred og Rogoe Herred, hvilke Skiel han af adskillige Marsager formeente ulovlige at være (Hansens R. B. p. 13).

p. 33 L. 13. Denne Pest har Navn af den hvide Pest, i Modsetning til den saakaldte sorte Død. (Arl. 5, p. 718.)

p. 33 L. 20. D. 12. April 1602 var der ogsaa Herredag i Kib. i Folge S. Grubbe (R. R.), hvilken G. Brock altsaa neppe bivaanede.

p. 34 L. 2. Ved Stigtens eller Stiftets Gods forstaes i Almindelighed det geistlige, formedesst Reformationen reducerede, og under Kronen henlagte Gods.

p. 34 L. 9. Mads Sandberg, som skal have skrevet sig til Østrup (Hof. Ar. 3, p. 1 Tab.), var allerede død før 1602, thi hans Enke blev f. A. * Steen Brahe (see Register).

p. 35 L. 28. I Folge S. Grubbe begyndte Herredagen i Kib. d. 19. Juni 1603; d. 29. f. M. blev Virginie Rosenkrands, Niels Kaases Enke (*juvencula & pessimæ vitae*) halshugget; d. 3. Juli forlænedes Hertug Johan Frederik, Erkebisپ af Bremen, med Schlesvig og Femern (esr. Schl. Chr. 4de, Annoer. 254 i 1, p. 349), og d. 10. Juli døbtes Kongens Son. (R. R.)

p. 36 L. 11. I Folge S. Grubbe var der i Nov. en Sammenkomst af Rigsråader i Colding. (R. R.)

p. 36 E. 15. Eske Vilde blev 1610 Befalingsmand paa Mariager Kloster efter Oluf Rosenspar. (K. R.)

p. 37 E. 2. Dette Dødsaar er senere befunden rigtigt, see G. Brock 1, p. 132 E. 30—31.

p. 37 E. 8. I Folge S. Grubbe holdtes der d. 14. Mai 1604 Herredag i Køb., og i Folge Hege-lunds Calender forsamledes Rigssraadet d. 24. August s. A. i Odense. (K. R.)

p. 37 E. 23. I Folge S. Grubbe stode alle Rigssraaderne, d. 3. Marts 1605, paa Cronborg Fad-dere til Kongens Datter, Frøken Sophie. (K. R.)

p. 37 E. 29—30. Da Eske Brock og Truid Bryxte netop begge endnu den Tid havde Part i gl. Estrup (cfr. G. Brock 1, p. 21), saa er det neppé Twil underkastet, at disse Tjenere, »: Hovningsbon-der, som havde oversafdet Claus Dyre, jo vare af gl. Estrups Gods.

p. 38 E. 30. Til d. 12. Dec. s. A. var der berammet en Herredag i Golding, men den blev opsat til d. 10. Marts næste Aar. (K. R.)

p. 38 E. 31. D. 10. Marts 1606. var der Herredag i Køb., paa hvilken alle Rigssraaderne vare nærværende, med Undtagelse af Jørgen Friis. (K. R.).

p. 38—39. G. Brock nævnes allevegne som en af de 6 Raader (s. Gr. i Helvad. Sylva chronol: 6 Reichsräthe und Amptleute; thi Gert Ranckau var ogsaa [holstensk] Raad), der fulgte med Kongen til England. (K. R.) I Hoffmans Notits (D. Ad. p. 40) ansføres de Presentter, de 6 Raadsherrer sit; af hvilke Presentter ffjønnes, at disse 6 Raadsherrer ere for-

skjellige fra dem, der paa den foregaaende Side kaldes Rigets Raad (skiondt ingen af dem var det, og altsaa vistnok rigtigere af Hælvader kaldes Landjunkere, d: Herremænd), og som hver kun fik en Guldklæde af 100 \AA Sterling Værdi; da derimod de 6 saakaldte Raadsherrer ikke blot hver fik en Guldklæde til 275 \AA Sterling, men 1 Guldbøger til 333 \AA og derhos 166 \AA i rede Penge. Det fortienner forresten at bemærkes, at, i Folge Schl. Chr. 4de p. 391, de fleste Herrer i Kongens Folge ved denne Leilighed bare Kleynodier paa det venstre Bryst; men det siges os ikke, hvori disse Kleynodier egentlig bestode. Tovrigt maa G. Brock være kommen hjem for Kongen (hvis Reise Hælvader lader være fra 10. Juni til 24. Aug.); thi d. 23. Juli besøgte allerede S. Grubbe ham paa Dronningborg, hvilket alt (G. Brock 1, p. 21) er anført som Beviis paa, at Brødrene Bryske endnu den Tid ikke blot havde Deel i, men endogsaa bevoede gl. Estrup. (R. R.). Dog vil jeg snarest troe, at Ordet apud Gæte Brock, som S. Grubbe ved denne Leilighed bruger, blot skulde betyde, at han var i hans Huus og besøgte hans Familie.

p. 39 L. 13. Denne Københavns Befæstning 1606, der ogsaa 1607 og 1608 fortsattes, og som Schlegel blot ved sidstnævnte Åar, I, p. 426, med et Par Ord omtaler, og Scheel i sin Krigen Skueplads aldeles med Tanshed forbigaer, bestod imidlertid i Folge Orig. Hasn. p. 246—47 ikke blot deri, at Fæstningsværkerne i det Hele taget blev forbedrede, men at de derhos ogsaa betydeligt blev udvidede ved det, at den gamle Østervold, som gik fra reformert Kirke til Grennegade, blev nedrevet, den gamle Øster-

port, som laa for Enden af Østergade, flyttet ud til sin nuværende Plads, hvor nu den nye Vold blev anlagt, og saaledes ved samme saavel Kongens Hauge og Rosenborg, som Nyboder ic., blevne indlemmede i den besættede By, cfr. Orig. p. 236—38.

p. 39 L. 26. G. Brock var i Folge Slanges Chr. 4de 1, p. 236, ikke med til Herredagen i Norge 1607. (K. R.)

p. 42 L. 15. Rigsråd Oluf Rosenspar eiede ogsaa Skarholt i Skaane, til hvilken Gaard han stedse skrev sig; han var Egenmand paa Mariager Kloster til 1610, da han med Draxholm blev forlovet. (K. R.)

p. 42 L. 18. Jacob Heegs første Frue, Lisbeth Maltes Datter (Sehested), døde 1600; hans anden Frue, som han havde 1608, var Maren Bryske, hvis Fader og Este Brocks Frue vare Godskendeborn. (K. R.)

p. 43 L. 28. Velzau skal læses Weßow; og et lignende Fremtel kan afores af historiske Optegnelser om Adelen (Mscr.), hvori det hedder: d. 25. July 1576 blev Joachim Horn, en Pommersk Herremand, hastig død af Drik til Güstrow, og var Eller Brochenhus den første, som hannem fandt liggende død om Morgen i sit Herberg. (K. R.)

p. 43 L. 31. Albert Skeel eiede 1608 endnu ikke Katholm (K. R.); men købte den først 1616 af Truid Bryske til Estrup. (Katholms Archiv.)

p. 44 L. 5. Mester Peder Thøgersen var nemlig den Tid Rector i Randers. (K. R.).

p. 44 L. 6. Henrik Gens (som p. 53 og 55 kaldes H. Gees), er maaske den samme som Henrik Gans, der som Berger i Golding var * Karen Vilde,

en Broderdatter af den p. 55 omtalte Margrethe
Vilde. (K. N.)

p. 44 L. 17. Hoffmanns Angivelse paa Kaases
Tabel er urigtig. (K. N.)

p. 44 L. 18. Anna Krabbe var allerede 1595
bleven gift med Erik Kaas og han var atter død 1598
(cfr. G. Brock 1, p. 15 og Tillæget til samme).

p. 45 L. 16. Verner Parsbergs Datter Lisbeth,
som † 25. April 1615, blev nemlig født d. 2. Jan.
1608 (K. N.), og altsaa døbt 3 Uger efter.

p. 46 L. 28. I Anledning af dette G. B. e. H.
som saa ofte i det følgende vil forekomme, maa jeg
bemærke, at Schlegel Chr. 4de 1, p. 166 har den
synderlige Idee, at det blot var Regieringsraaderne †
Chr. Ides Mindreaarighed, der saaledes underskrev sig;
men om han endogsaa vilde udvide dette til Rigsraa-
det i Almindelighed, troer jeg dog han har felet; thi
man seer af Ryges P. Ore p. 115, 221, 306, 324,
387, 393, 396, 429, at denne Underskriftsmaade hver-
ken var bunden til Rigsraads-Værdighed eller Ridder-
slag, men at den endogsaa blev brugt af de adelige
Damer, p. 324, 393, 396; ja! man finder saagar
andre end Adelsmænd at have underskrevet sig saaledes
(f. Gr. Odense 1, 1 p. 117, hvor jeg har givet en
anden og med Vid. Selsk. Ordbog overensstemmende
Forklaring), og i Grunden betyder det dog egentlig
blot: min egenhændige Underskrift, og saaledes unders-
krevet ved alle Leiligheder, hvor Documentet var
af saerdeles Vigtighed; ligesom vi endnu skrive: under
min Haand og Segl, eller ved min egenhændige Under-
skrift stadsæstet. Forresten fortælles der i Hoff. Ab.

I, p. 157 E. 1 om Mogens Kaas, som ogsaa var Rigeraad, at han skrev sig Mogens Kaas med egen Hand, fordi Keiserens Cancellie saaledes havde kaldt ham; men det maa visstnok netop være det modsatte, nemlig at det keiserlige Cancellie havde kaldet ham saaledes, fordi han saaledes skrev sig.

p. 48 E. 21 (cfr. p. 50 E. 29). Gorfis Rud, som var Besalingsmand paa Hinsgavl, eiede den Tid endnu ikke Sandholt, men derimod Enggaard (nuværende Gyldensteen), til hvilken han skrev sig (K. R.); hvorimod han først 1611 efter sin Broder Knud arvede Sandholt.

p. 50 E. 12—13 bor Commact sættes bag efter Ordet Landsdommer, da det var Iver Juul, og ikke Erik Lunge, der var det. (K. R.)

p. 50 E. 13. Erik Lunge eiede blot Stougaard, men ikke Skougaard (K. R.), stiendt Afl. 5. p. 1010, antager det sidste.

p. 50 E. 17 (cfr. p. 66). Holger Rosenkrantz til Rosenholm eiede den Tid endnu ikke Skabygaard, som hans Moder (Dorthe Lange) besad til sin Død 1613; men var en Eroger til den p. 66 omtalte Henrik Gise, saasom de vare gifte med 2 Søstre. (K. R.)

p. 50 E. 29. See supra p. 48.

p. 51 E. 3. Der er maastke noget uretfærdigt i denne Beskyldning, som jeg herved tilbagekalder; thi vel havde han i de 3 første Maaneder faaet 12 Ankere Bün, men det var, som det synes, Provision for hele Året.

p. 54 E. 26. See herom S. Grubbe 1602 d. 11. Mai; cfr. infra p. 125 E. 9.

p. 51 E. 28. Rigsraad Manderup Parsberg var fra 1597 til 1622 Befalingsmand paa Aalborg Slot. (R. R.)

p. 55 E. 5. Maaskee snarere Hans Lindenov til Hundslund (eller til Gavnøe, hvortil han tidligere skrev sig), som havde været gift med en Søster til den Enveld Geseld, der fulgtes med til Dronningborg. (R. R.)

p. 55 E. 10. Den her nævnte Margrethe Vilde er Dømfru Margrethe Vilde, Datter af Erik Vilde til Lindved, og en af Fru Christensse Brykses Dømfeuer. Hun er maaskee da fulgt med Fruen til Dronningborg d. 16. April, eller ogsaa denne (som var Gedskendebarn til G. Brysks Frue) har der alene, men paa hendes Begne, besorget hendes Anliggende med Stævningen. Af Bisshop Niels Lauridsen Arctander har man: Negle christelige Bonner af Skrifstens Ord sammenfætte og skjænkte ørlig og velbyrdig Dømfr. Margrethe Vilde til Dunslund, nuværendes hos G. og V. Fru Christensse Bryske til Katholm. Rio. 1611. Hun var allerede hos Christ. Bryske, medens Thomas Fasti levede, og falder denne: Fader lille! (N. E. Arctanders Liigpr. over Thomas Fasti). 1626 var Margr. Vilde wohnhaftig i Varde (R. R.). Erf. forresten Registeret.

p. 55 E. 18. Denne Hans Geseldt var 1608 Hengens Livdreng. (R. R.)

p. 57 E. 7. S. Grubbe nævner ogsaa ved 25. Mai Gæstebudet (solenne convivium) paa Slottet, til hvilket han skriver, at alle de tilstedevarende Adelsmænd vare indbudne. D. 28. Mai samledes ligeledes hele

Aldelstabet i Helligeistes Kirke og samtykte eenstemmigen i Prindsens Udvælgelse ic. Ved 30. Mai omtaler han Comitia hasniensis, og efter ham endtes Herredagen d. 16. Juni. (R. R.)

p. 57 L. 28. 1608 nævnes i Hansens R. V. p. 83 Mogens Gise til Gunderslevholm som Jægermester (R. R.); men der kunde maaßee til samme Tid være flere, og Joachim Bülow var 1604 Chr. 4des Jægermester og Lænsmand paa Grenborg, men 1611 Lænsmand paa Frederiksborg, 1612 over Jungsherred i Skaane og til sidst over Vordingborg.

p. 58 L. 4. Skarolt tilhørte Oluf Rosensparre. (R. R.)

p. 58 L. 5. Esberod tilhørte Sten Maltesen Schested, som senere blev Marst. (R. R.)

p. 60 L. 2. Vissendrup tilhørte Effe Kræsse, som strev sig til samme og var Effe Brocks Moders Søstersøn, ∵ hans Mostersøn (R. R.); men den er formodentlig ved Mogens Gises Frue, Hilleborg Kræsse, gaaet over i Gieernes Gie.

p. 60 L. 8 bor der staae Semicolon efter Mars.

p. 61 L. 26. Denne Sivert er uden Tvivl Sivert Grubbe til Hofdal (ikke Lystrup, som tilhørte hans Fader, Eiler, og siden hans Halvbroder Christian), som var Besalingsmand paa Malmoehus og netop da var paa Reisen til sin Frues, Hilleborg Grubbes, Mormoder, Fru Karen Banner paa Høgholt i Venhyssel, hvor han ankom d. 3. Septbr. (R. R.)

p. 62—63. Fru Margrethe Rosenkrands var Hans Johansen Lindenovs Enke. Ved Otto Banners Død levede kun hans 3 Søstre: Magdalene * Iver Krabbe, Karen * Gregers Trudsen Ulfsstand, og Bir-

gitte * Knud Vilde; hun disse skulde altsaa arve ham, naar Fru Ingeborg Skeel døde; og efter hendes Død arvede altsaa, — foruden hendes Arving (Fætteren), Hans Ulrksen Ulensfeld, — Fru Karen Vanner, som endnu levede, og Fru Magdalene Banners Dottre eller Dottres Barn (thi Fru Virgitte Vanner var fødte efter hende var ingen Afskom); men nu var Fru Margrethe Rosenkrandses Søn, Otto Lindenov til Borrebø, gift med en Datterdatter af Fru Magdalene Vanner, altsaa med en af Urvingerne, og saaledes blev Fru Margrethe Rosenkrands ogsaa indviklet i Proces-sen. (K. N.)

p. 64—65. Omtrent 1588 maa Hr. S. Rindskat allerede have havt Herningsholm (som tilsorn hed Viig og endnu saaledes kaldes i Fr. 2dens Magestiftsbrev til Josva v. Ovalen), og altsaa have været gift med Fru M. Munk (kendt Stamitavlen af Familien Munk i geneol. biogr. Archiv har 1590); thi han siger i sit Indlæg af 1609, at det da var 21 Åar siden at han skulde have sat Ild paa Høien; altsaa maa egaa hans Datter omtrent 1590 være født. I Kle-vens. Saml. findes en Dom (af Rigets Dombog), afsagt paa Retterthinget i Køb. d. 1. Mai 1602 mellem Rigsråad Axel Gyldenstiern til Lyngbygaard og (hans Søster) Fru Karen Gyldenstiern til Nørgaard paa den ene, og Hr. Sigfred Rindskat til Herningsholm, Friherre til Friberg, paa den anden Side; hvilken sidste var blevet stævnet og tiltaltes af hine for at have taget Gienbrev imod Kongens og Rigets Forsøgning til Laas, som var blevet givet dem paa Heeagergaard og Gods (i Herning S., Hamrum Herred), og Dommen blev, at Axel Gyldenstiern og Fru

Karen Gyldenstiern burde igien komme til „Vor og Rigens Forfolgning“; og efterdi Hr. Sigfrid havde taget „Vor og Rigens Gienbrev“, deres Forfolgning dermed at hindre, da er han pligtig at igiengive den nem deres Kost og Tæring. S. A. (1602) havde han en Sag med Bispen i Ribe, som de da vare til Herredag om (Hegelunds Calender), og i den Dom, som for Kongen og Rigens Raad d. 19. April s. A. faldt mellem ham og Superintendent P. Hegelund, an- gaaende en Person, Bispen havde ordineret uden hans Tilladelse, medens han var ude af Landet, faldes han Friherre til Friborg, Herre til Scheiladt (dog den første Stavelse uthydelig) paa Lichtenberg og Arfsiddendes paa Horningeholm (Klevenf. Munkernes Stamtable ved K. R.). 1603 d. 4. Marts var Hr. Sigfrid Rind- skald¹⁾, Friherre til Friborg, udi Ribe, og talte der med Bispen om Rind og Horning Kald (ibid.). S. A. d. 29. Aug. afførdigede Bispe Hegelund Hr. Jens Clemsing (Giemsing?) til Lundenes til Lønsmanden om Sunds Sogn efter Peder Munkes og Hr. Sig- frids Bevilling (ibid.). 1606 d. 7. Aug. havde Hr. S. Rindskald stævnet Hr. Anders Madsen udi Rind og Horning (ibid.). 1608 d. 21. Aug. blev han fængslet, og d. 13. og 14. Nov. blev der dømt i hans Sag (cfr. E. Brock I, p. 70). 1609 d. 25. Jan. blev der i Horsens i Kongens og det hele Raads Nær- værelse affagt Dom imellem Sigvart Reinskaf og Ul-

¹⁾ Bispe Hegelund synes stedse at kalde ham Rindskald i Ste- det for Rindskaf, men det ligger uden Tvivl blot i den særegne Maade, hvorpaa han skriver det dobbelste t i Enden paa hans Navn.

rik Sandberg, i det den første havde for Kongen i Rets-
ten stævnet den sidste, som var Embedsmænd paa
Lundences, og tiltalte ham først for, at, estersom han
formeente, hannem videre baade til Hamrum Herrebs-
ting og udi hans Gaard at skulle have taget beskrevet
og anderledes at skulle have handlet med hannem, end
som vores naadigste Besaling skulde indeholde og ud-
vise; desligeste formeente han hannem billigen at skulle
ladet hannem vidst vores naadigste Willie, Mening og
Besaling, hvilket han og gierne skulde have villet været
horig og lydig, dersom han ham derom havde for-
stændiget og ikke saa aldeles uadvaret imod hans egen
Skrivelse hannem ladet tage og saa hennisk¹⁾ og spotte-
ligen til hannem bortsøre, hvilket ikke iblandt Adelen
her udi Riget skulde have været sædvanligt; — skulde
han ei heller til Viborg Landsting eller i hans Loge-
ment villet give hannem Tid eller Respit, hans Forsæt²⁾ at kunne forfærdige og skrive, hans Breve at
fremlægge og lade læse o. s. v. Derimod havde igien
Ulrik Sandberg stævnet Sigfrid Reinskøt for nogen
Uqvemsord, han paa Viborg Landsting d. 3. Dec.
næstforleden skulde have ladet sig mod hannem und-
falde, ligesom han skammeligen og uredeligen skulde
have ladet hannem antaste og hedensøre; desligeste
beraabte sig paa, at han skulle have forholdt sig
saar ørligen og tilberligen, som han formeente Ulrik
Sandberg aldrig gjort havde o. s. v. — Hr. Sig-
frid lagde endvidere sin skriftlige Beretning i Rette,
udi hvilken han besværger sig, at hans Herrebs-

¹⁾ o: Hühnisch eller haanlig.

²⁾ o: hans Indlæg eller Fersvar.

mænd, han var begierendes, som vidste hans Øingøengelse og Levnet, ikke maatte fremkomme til Hamrum Herredsting at vinde og bekjende deres Sandhed; men hans Avindsmænd, som ikke vare hannem gode, de maatte vel stædes til Forhor, endeg han samme Vinster haardeligen bencegted ic.; endvidere, at Ulrik Sandberg imod hans egen Skrivelse ubilligen og uredeligen paa hans Gaard skal ladet hannem overfalde, „hands Verge bagleedes (o: baglænðs) hannom fraarykt oc siden, med hands Hender paa Ryggen oc til Lederstangen¹⁾ at holde²⁾, hannom hedenfert,” og i alle Maader utilbørlichen medfaret, en Adelsperson ingenlunde gemæs, at skulle som Lov-ufordeest tracteres e. f. v. Fremdeles klager han blandt andet over, at der ved Viborg Landsting blev saa hastigt proccederet imod ham og strax senteret, at ikke den tiende Part af hans Breve blev overseet). Ulrik Sandberg fremlagde derimod Kongens Missive til sig, dat. Antvorskov 4. Aug. 1608, i hvilken Kongen ham heiligen manderer og befaler, „at han strax uden al Forsommelse med storste Bindskibelighed og tildreghiste³⁾ Leilighed (et andet Sted staarer tildregligste Middel), sig det beflitter, at han paa vort Slot Lundenes kan fange Friherren anholden (o: Friherren fangen anholde) og siden der samme steds flittigen lader beuoge og forvare, indtil vi lader hente hannem derfra, hvilket skulde skee med det

¹⁾ Lederstang, o: Stængerne i en Ledder-, Letter-, Træmme- eller Hauge-Bagn.

²⁾ o: at hindre.

³⁾ Tildregligste er det samme sem zuträglichste, o: tienligste, gavnligste og fordeelagtigste.

forste; saafremt han undvigte og bortkom, han da ikke derfor vilde stande os til Rette." Han havde brugt de beste og lideligste Middel, han vidste, hannem at antaste, efterdi han havde sig ladet forlyde, siden han sidst kom hjem fra Kjøbenhavn, at aldrig nogen skulde tage hannem ud af Herningeholm, forend de toge hannem doder ud; han og havde om Morgenen asspændt sine Bøsser og hældt Fængfrudtet fra dennem, hvilket fornevnte Ulrik Sandberg med twende Presters (Hr. Jens Nielsen, Præst til Giellerup Kirke, og Hr. Anders Madsen, Præsten til Rind og Hørning Kirker) deres Vidnesbyrd strax før os bevisse; tilmed gif Ord og Tidinge, at han samme Nat vilde undvigt og bortremt. For det semte, som Hr. Sigfrid forevender, at iblandt Aldelen her i Riget ikke skal være sligt usædvanligt, berettede Ulrik Sandberg, at ikke er hørt, at no-gen Aldelsmand her i Riget haver gjort og bedrevet slige uchristelige og tyranniske Gierninger, som han gjort haver og hannem er overbevist; og efterdi det var en uhorlig og usædvanlig nye Gierning og Misdaad af en Aldelsperson, meente han, der og burde at efterfolge en sonderlig Proces. Endelig viser han, at der var givet Hr. Sigfrid Tid nok til at faae sine Breve i Stand og beviser med hans egen Haand, Brev og Segl, at alle de Vidnesbyrd, der til Herreds- og Landsting vare tagne, vare tagne efter Hr. Sigfrids egen Begjæring. "Da sagde vi derfor saaledes af for Rette, at sorte Ulrik Sandberg bor for slig Sigfrid Reinstats Injurie og Forulempelse qvit at være." Dagen efter faldt Herredagsdommen over S. Reinstat, hvoraf et Udtog af de med ham gjorte og ved Vidner bevisse Beskyldninger er indført i Iris 1795 4de Nv. p. 1 sq.,

i Folge hvilke han, 1) forholdt sin Sognepræst Hr. Anders Madsen og Sognefolkene Noglen til Kirken, saa at Præsten maatte prædike paa Kirkegaarden eller, i haardt Veir, i Baabenhuset; adskillige maatte undvære Sacramentet, da Præsten ikke kunde komme til Kalken og Disken o. s. v. Han indvirkede samme Præst i en Trætte, for at han ei i rette Tid skulde blive ordineret, og herved døde flere end 60 Mennesker af Pesten uden at faae Sacramentet. 2) En gammel stakkels Mand stodte han og traadte med Fodderne, saa han døde 3 Dage efter, uden at han maatte faae Sacramentet, hvorem der adskillige Gange blev sendt Bud til Hr. Sigwart, men han svarede blot Buddet, at han kunde gaae i Stegerset og sliske Fadene. 3) En Dreng, som han med Magt havde fort med sig fra Tydskland, lod han sætte i Fængsel paa Herningsholm, hvor alle Fingre og Tæer fros af ham. Hr. Sigwart lod desuden sætte ham en Mundkurv for Munden med Laas for. 4) En Smed og en anden Person havde han nær druknet i en Dam. Den sidste lod han engang sætte i den spanske Kappe¹⁾, fordi en Ræv undløb Hundene. Han havde endt i den ene God og kunde dersor ikke staae opreist med Kappen, men faldt omkuld; saaledes maatte han tilbringe en hel Vinternat. Da Sigwart faae ham næste Morgen, lod han sætte et Reeb oven i Kappen og ham saaledes ophænge ved en Bielke i Lad'en, hvorsra han dog siden om sider blev nedtaget. 5) Han blev vred paa en Pige, der lavede til Barsel, og forbød alle at

¹⁾ Utsaa et Bevis, at denne Straf allerede før, ja! maaskee længe før 1609 var i Brug, cfr. Berghjæt. p. 79.

hus og høle hende; endelig gav Pigen med sin gamle Meder sig ind i en Hvi paa Marken, tildækkede Stedet med Røss og Tørv, og her blev hun forlost. 3 Dage efter drog Sigvart derud med sine Folk, eg, alle Bonner uagtet, lod han sætte Ild paa Hytten, saa at den brændte; og den fattige Pige maatte i sin store Svaghed krybe ud paa Hænder og Fodder henad den vilde Mark. 6) En Mand, han laae i Drætte med, vilde han ikke lade blive begravet, da han døde, men udsendte sine Folk med Spyd og Forke, som de lagde over den Grav, som var gravet til den Dode; man fik aldrig at vide, hvorhen Liget blev bragt. 7) Sin Frue flog han Huller i Hovedet med en Ildfork, en Tallerken o. s. v., da hun engang foreholdt ham, at han gjorde sine Folk Uret. 8) Da han en Dag saae en af sine Dreng, som skulde vogte Kreaturer eg var 14 Aar gammel, sidde og lege i en Sandgrav med 2 miaarsgamle Piger, lod han ham bringe ind i Stalden, og, bunden til en Bom i samme, hudstryge over hele Ryggen; derefter pidskede han ham selv foran omkring hans lønlige Lem, indtil han var ganske blodig overalt. Han lod derpaa de 2 Piger bringe ind i Stalden, for at de skulde beskynde Drengen for at have villet tage dem med Vold. Da Drengen endelig var sluppet hjem til sin Fader, satte Sigvart denne følgende Vilkaar, at han enten skulde give ham en Madstud til 3 Daler, eller sidde i Stokken i 14 Dage eller og leve i Sonnen tilbage. Faderen lovede 3 Daler og gav Sigvart sit Segl; hvorpaa denne skrev et Brev paa 10 Daler og satte Seglet derunder. Faderen maatte betale de 10 Daler; men da hans Kone fortrød paa denne Uret, gif hun, uagtet hun

lavede fremmelig til Varsel, til Herregaarden for at beklage sig for Fruen, men Sigwart lod hende sætte i Stoffen og sagde, at hun skulde sidde der i Mandens Sted; Manden maatte da give Sigwart 24 Daler for at saae Koenen los og desuden 3 Daler Skriverpenge til Fogden. 9) Da hans Frue formedelst hans thran-niske Omgang maatte drage fra ham, fik hun Kongl. Brev paa, at hun maatte tage sin Gaard og det der-værende Losøre til sig, for at betale Gicelden; men til Trods for Besalingen tog han Gaard, Gods og Los-øre i Besiddelse, og ashændede deraf saa meget han vilde." Hertil kan endnu foies, som forbigaet i Iris, at da den tydste Dreng var ude med Hr. Sigfrid i Steiermark¹⁾, fik han en Mulkurffe paa med en lang Snabel for at ingen skulde give ham Mad eller Drifte, hvilket var strængt nok at handle med en Tyrk. Dette vidnede Jens Andersen, der ligeledes saae, der han var hos Hr. Sigfrid paa Fredberg²⁾, at denne slog Fru Magdalene Munk med et stort Træ, saa at hun var saa blaae, som en Kedelsbonde³⁾, hun maatte da en Alsten gaae fra ham, og laae i 14 Dage i en Kro, omtrent 3 Miils Vej fra Fredberg. En anden vidnede, at han skieldte hende ud for den danske Schandseck

¹⁾ o: Steiermark. S. N. selv taler i sit Indleg om Øster-rige, eg der ligger en Bye ved Navn Friedberg i Steier-mark.

²⁾ Der er nemlig ogsaa et Fredberg i Jylland, i Ferssøe Sogn, Gislum Herred, Mariager Amt, som i gamle Dage var beboet af Adel, Høf. Fr. 3die, p. 378; Atl. 4, p. 548.

³⁾ Blaae o: sort, og Kedelsbonde o: Bunden paa en Kjedel; eg er saaledes Meningen denne, at hun var saa sort, som Bunden af en Kjedel, der myelig har hengt over Alden.

(Schandfleck?). — Vønderne undvege, i Folge Fruens Klage, deres Gaarde, saa at Godset stod øde og Folkenes og Thyndet paa Gaarden faldt fra, saa at Fruen blev ene med Baron Sigfrid i Huset, hvoraf fulgte, at hun med Grost (o: Gravning) og besværligt Arbeide, Sengereden, Gulvseien, Tørvbæren og andet saadant, hendes adelige Stand ingenlunde gemæs, havør paa det høieste været besværet og endog hun over sligt ubanligt Arbeid paa det høieste er blevet fortrellet, forsøgset og udmattet, og det meste mueligt skilte sig efter hans Gemyt, havør hun dog ingen Frugt dermed funnet skaffe eller nogen Tak fortient, medens dersoruden med idelig Trudsel, Vandens, Ildeladen, Hug og Slag er blevet tracteret, saa hun er blevet foraarsaget at drage fra hannem og slig hendes Nød og Unliggende Os, som hendes høie Øvrighed, klageligen andraget og tilkiendegivet; eg er denne hendes Klage, som det hedder, nedskrevet i hendes høie Alder (uagtet hendes Datter omtrent maatte være født 1590, og Moderen altsaa neppe 1609 funde have været over 60 Aar, og altsaa, da hun 1588 blev givt, omtrent været 40 Aar gammel). Som Folge af alle disse Forbrydelser blev S. Rindskat dømt til evigt Fængsel (cfr. gen. biogr. Arch. I, p. 32 Tab.). D. 26. Jan. 1609 og s. D. fik Arild Hvitfeld som Lænsmand paa Drarholm i den Anledning følgende Brev: Chr. 4de. Vor synderlige Gunst tilforn. Vider at estersom os elstelige (?) Sigvard Reinskat formedelst hans uskikkelige og tyrannisk Vedrist, han udi langsemmelig Tid havør øvet og brugt her udi Riget, nu til denne Herredag af os og vores elstelige Danmarks Riges Raad er tilfunden at skulle have et evigt Fængsel, da bede vi

Eder og ville, at J der paa vort Slot Drarholm udi Erik Munkes Kammer lader hannem indsette, og siden saaledes bevare, at, dersom han undviger eller bortsommer, J da ikke dersor ville stande til Rette. Hvad hans Underholdning belanger, haver J Eder imod han nem ligesom med den anden Fange der samme steds at rette og forholde. Horsens d. 26 Jan. 1609 (Sjæl. Tegnss.).
1617 udgik der dernæst folgende Kongebrev i denne Anledning til Jorgen Lykke: Chr. 4de. Vor Gunst tilfern. Viid, estersom Du for nogen Tid siden haver bekemmet veres naadigste Befaling at sætte et Tusind Nirdaller paa Rente til din Hustrues Faders Klæder og aarlige Nedtorst, sem paa vort Slot Drarholm anholdendes er, og Du underdanigst giver tilkiende, hvorledes han skal have afhændet en stor Part af din Hustrues Moders Gods og din Hustrues Moder dersoruden skal have efterladt sig Giceld, da ere vi naadigst tilfreds, at ifkun femhundrede Nirdaler alleene bliver standendes paa Rente, og Renten af forst 500 Nirdaler til forst Din Hustrues Faders Nedtorst aarligen bliver erlagt paa forst Drarholm, indtil vi andres ledes derom tilsigendes vorder. Frederiksborg 11. Nov. 1617 (Lydske Tegnss.). Denne Jorgen Lykke til Fallemose, som var * Sigwart Neinstats Datter Regine v. Neinstat, nævnes endnu 1624 og † i Juni 1633, og Bisshop H. Mikkelsen holdt Liigpræken over ham d. 28. Juni s. A. i Bogense Kirke (K. R.). Fallemose er altsaa formodentlig Fiellemose, der endnu af Mr. Berntsen nævnes som en Herregård i Hinsgvils Læn eller Vends Herred, og som altsaa formodentlig, efter Navnet at slutte, maae have ligget i Fielsted Sogn. Vesynderligt er det ellers, at blandt alle de Mishandlin-

ger, bemeldte S. Rindskat beskyldtes for at have besgaaet mod sin Kone, den i Hoff. F. 4de p. 605 omtalte aldeles ikke forekommer; hvilket maaſkee lader sig bedst deraf forklare, at man ikke ønskede at give den end mere Offentlighed, end den allerede ved Nygtet havde.

p. 65 L. 9. D. 26. Jan. blev Albert Skeel halshugget, og Friherre Rindskat henført til Drarholm. (K. R.)

p. 66 L. 6. Henrik Gise eiede ikke Torbenfeld (som Hoffmann har), men kun Turebygaard, nu Turebyholm. (K. R.)

p. 67 L. 18. 1600 maae hedde 1600 og nogle, thi han arvede først disse Gaarde 1608 (G. Brock 1, p. 55), og Skievad solgte han først 1613 til Jorgen Skeel, der endnu 1607 skrev sig til Hegnet.

p. 68 L. 3. Eſte Vilde var nemlig gift med Karen Krabbes Datter. (K. R.)

p. 68 L. 16. Denne Mester Peder Thøgersen var Skolemester, ø: Rector, i Randers (see G. Brock 1, p. 44 L. 5).

p. 70 L. 28. Kongen havde nemlig ladet Raadet bid forskrive for at demme paa onde Albret Skeel til Jungergaard (cfr. G. Brock 1, p. 65 & 78), og Friherren Hr. Sigfrid Rindskat (Hegelunds Calender, ifr. supra p. 61—63).

p. 74 L. 5. i Vore ſkal maaſkee læſes 1 Bare, ø: $\frac{1}{2}$ Sneſs.

p. 74 L. 21. Om Ordet fortgiernets Betydning see p. 102 L. 6.

p. 74 L. 32. Gert Bryſke skrev sig uden Tvivl den Død endnu til Estrup (see G. Br. 1, p. 21), og

nogen Margrethe Brysse eksisterede der den Tid ikke.
(K. R.)

p. 76 L. 15. Fru Alne Krabbe til Stenalt var en Sonnedatter af Christoffer Rosenkrantz' Søster, Anna, som var * Hr. Thye Krabbe. (K. R.)

p. 77 L. 19—20. Nebel bor hedde Nebbe (ved Veile), Lyndelse Lynderup og Gundersen Gunderslos; alt i Folge Rothes Est. 2, p. 320. (K. R.) Hun blev gift med ham 1603 og han havde sat Ulting overstyr i de 5 Aar inden sin Død 1608 (Hansens N. V. p. 80); altsaa hvert Aar en Herregård.

p. 78 L. 9. Om denne Herredag, hvor ogsaa Reinstat blev domt, see mere supra p. 64—65.

p. 79 L. 30. I Sept. d. 21. holdtes Landdag i Haderslev, i Folge S. Grubbe, men det danske Rigsråd havde formodentlig hverken ved den eller ved den i Flensborg noget at gjøre (K. R.); hvilket dog under tiden var tilfældet, see f. Gr. E. Br. 1, p. 121 L. 11.

p. 80 L. 11. 1610 blev Eske Bildes (til Svanholm) Enke, Fr. Elsebe Skram, sogt af Eske Brock for 49,000 Daler. (Klevenf. Uddrag af Herredags Dombog ved K. R.)

p. 81 L. 17. Et endnu langt ældre Vidnesbyrd for denne Sandhed findes imidlertid i Marm. Dan. 2, p. 135.

p. 84 L. 30. I Mikkelssens Slægtebog anføres om Jørgen Velov til Hastrup, der † 1628 og blev bisat i Lunds Domkirke, at Bisroppen prædikede over ham og Claus Daae talede over hans Grav. Hr. Tage Thott Ottsen talte over Arel Ulfsstand († 1631), da Vaabenet blev nedlagt med ham i Graven. Bisrop Hans Mikkelson har i sit Diarium under 1641

folgende angaaende Rigens Admiral Hr. Claus Daae
og hans Frue, der begge dode paa Fraugdegaard i
Fyen: April. 20. funera Dn. Claudii Daa ejusque
conjugis cum magna pompa & solennitate in
urbem (Odense) inveeta sunt; d. 21. Concionem
habui in exequiis eorundem; Holigerus Rosen-
erantzius insignem gratiarum actionem ad
Coll— (Collegas eller Collectionem, altsaa comi-
tatum) instituit pro Dn. Claudio Daa & Dn. Just Hø-
gius, Regni Cancellarius, pro conjugi. Gantleren
Hr. Christen Thomesen talte paa Graven baade over Hr.
Just Høg og over Knud Ulfeld, som begge † 1646,
cfr. Nothes Est. 1, p. 407, 522 (K. N.). Ogsaa
Marcus Give holdt Egtale over Niels Guel 1697
(Werl., cfr. Noth. Est. 1, p. 315).

p. 85 §. 29. Det var det gamle 1611 ødelagte
Gethenborg, der laae paa Hisingen, medens det nu-
værende ligger paa Fæstlandet. (Werl.)

p. 86 §. 2. I Folge Vid. Selsk. Ordbog; hver-
imod det i Folge Hist. L. Chr. 3, p. 472 & 473
snarere synes at have været et Slags Bretspil, eller
maastree snarest det saa kaldte Puk.

p. 89 §. 17. Hr. Biørn Madsen var Sogne-
præst til Borup og Hald siden 1610. (K. N.)

p. 93 §. 13. cfr. d. 26de s. M. Disse 61 Da-
sler til Apothekeren have formodentlig snarere været for
Akvavitter og Liqueurer end for Medicin.

p. 93 §. 22. Kortelas er snarere en Dolk eller
et kort Sværd end et Gehæng; cfr. Schl. Saml. 1,
4, p. 65 og Nothes Est. 1, p. 431.

p. 96 §. 23. Født 1613 og † 1693.

p. 97 L. 9—10. Posttoi er formodentlig Toiet til Postvognen eller den saakaldte holsteniske Vogn.

p. 99 L. 28. Ar kunde maaske være en Contraction af Agerens Grode eller Korn i Almindelighed; men at føre Korn til Skaane vilde være at give Bagerborn Hvedebrod; altsaa vil jeg snarere troe, at derved skal forstaes Alske (cfr. Alm. 1613⁷, hvor Als ligeledes skrives Ar); thi Allerup laae netop paa Sletten eller paa den skovløse Deel af Skaane, og den danske Bogearke, der brugtes ved saa mangfoldige Lejligheder, især ved Sæbesyderierne, maatte stedse i et Land som Skaane, hvis Rigdom just ikke bestod i Bogeskove, og især paa den skovløse Egn af samme ikke blot være anvendelig, men ogsaa let, og det med Fordeel, kunne assættes.

p. 100 L. 9. Skod-Dren ∅: Udfudsører eller casserede Stude.

p. 100 L. 30. Var- eller Ver-Sviin kan ogsaa være et vorent Sviin, ∅: et Sviin, som har sin fulde Veert.

p. 102 L. 6. Sortgerit eller sortgjæret kaldes det Kreatur, der er sort, men har en hvid Streng fra Lykken op til Ryggen (Vid. Selsk. Ordb. s. v. gjæret) som et Gjæerde eller en Giord, ∅: et Bælte.

p. 102 L. 17. Det fortiner ved denne E. Brocks idelige Studehandel at bemærkes, at Studehandelen den Lid var en af Danmarks højeste Indtægtskilder, saa at Helvad. Sylva chronol. netop ved Året 1612 bemærker, at der i dette År var fort 42000 Stude ud fra Danmark til Elben, men at der i de andre Mælinger endnu udførtes mange flere til Elben, og det foruden at regne den Mængde, der aarligen udførtes

paa Skibe til Nederland o. s. v. Hvorhos denne danske Studehandel var saa gammel, at der allerede 1497 alene fra Fyen udførtes 2 à 3000 Etkr. om Året (N. D. Mag. 5, p. 151).

p. 102 E. 21. Om Fru Else (Lindenov) Absalons (Giees Enke paa Legtved), see Alman. 1613 d. 23. Juli.

p. 105 E. 21. Deg var det maaskee snarere den Fru Ane Lykke, der var Mouriz Stygges Enke, og em hvem see Hansens N. V. p. 52—53. (R. R.)

p. 106 E. 14 sq. Det hele Årars Begivenheder sees nu fuldstændigere i den i det foregaaende for 1613 meddelelte Almanak.

p. 106 E. 22. Herredagen i Kiob. begyndte rigtig den 31. Mai (see foranførte Almanak af 1613; hvorimod det der hedder, at de 2 Øseiske Herremænd ikke for d. 11. Juni blevne domte, ligesom Marcus Lund d. 28. f. M.).

p. 106 E. 25. D. 8. Juni blevne de 2 Herremænd fra Øsel halshugne for Kiob.s Slot for forræderiske Breve, og d. 30. blev Marcus Lund, i Folge Hegelunds Galend., halshugget for Kiob.s Slot, fordi han havde slaget sin Frue ihiel. (R. R.) Det første stemmer imidlertid ikke med Almanakens ovenanførte Bidnesbyrd, og skal maaskee altsaa hedde d. 18.

p. 106 E. 27. I August 1613 blev Jytte Brock til sagt Jørgen Skeel paa Dronningborg, i Folge hans Liigprædiken (R. R.), cfr. ovenstaende Almanak d. 17. Aug. — S. N. d. 30. Aug. kom Kongebrev til negle af Adelen om at møde i Colding d. 15. Sept. for at følge (Kongen) af Landet, nemlig 2 Gyldenstierner, 2 Skeeler, Gfste Brock, Goritz Nud, Marcus

Vilde og Christen Thott (Hegel. Calend. ved K. N.), men G. Brock undskyldte sig formedelst Sygdem, cfr. Alm. 1613 d. 27. Aug.

p. 106 E. 32. At denne hans Datters Trolovelse formodentlig først er skeet 1614, see den foregaaende Almanak af 1613 under 5 Febr.

p. 107 E. 8. Brylluppet stod d. 1. Mai i Viborg (Liigpr. over J. Skeel), men Jørgen Skeel var endnu ikke Rigsraad 1614 (K. N.) og blev det først 1627.

p. 109 E. 6. Om alle disse Herligheder see udforligt Nyges Fortale til P. Ores Levnet p. XXI.

p. 109 E. 21. Ved hvilken Leilighed ogsaa Huset's Negler blevne den unge Kone paa en høitidelig Maade overleverede; eg gieldte siden dette Negleknippe, hun stedse bar ved sin Heste, som Symbolet paa hendes Regimente saavel i Huus, som i Kælder.

p. 110 E. 10. G. Grubbe var i Marts (1615) til Herredag i Kib., paa hvilken Hans Lindenovs Sag blev hørt d. 14., og han domtes til Fængsel paa Drarholm. Til denne Tid kom den svenske Rigsraad, Baron Johan Skytte til Kib., ved hvilken Leilighed G. Brock forekommer i Nyerups Characteristik af Chr. 4de p. 40 og især p. 43. (K. N.) Hvad derimod Hans Lindenov angaaer, da maa han enten først eller sidst ogsaa have siddet arresteret paa Kib.s Slot; thi 1621 hedder det, at Christof Dybvad skulde hensættes i det Kammer paa Kib.s Slot, hvor Hans Lindenov før havde siddet (Schl. Chr. 4de 2, p. 159—60).

p. 110 E. 31. Denne Ombygning af Capellet var allerede begyndt, da Birgitte Brock (Thyge Brahes) 1639 døde; thi hun bad paa sit Yderste sin Soster

Elisabeth (Franz Lykkes), at hun vilde mage det saa, at hendes Sal. Forældres Begravelse kunde blive færdig, hvorudi hun og vilde indføres. (Roth. Eft. 2, p. 97.)

p. 111 §. 4. Denne Arel Skriver forekommer østere saavel i Almanaken af 1612, som i den af 1613.

p. 111 §. 18. Dette maa deg formodentlig ikke være at forstaae om Dommen; men om sammes Execution; thi i Folge Fortsættelsen af den Alsbergiske Præst Christen Staffensens Optegnelser hedder det: 1603 til Herredagen i Kjøb. blev Sal. Niels Kaases Frue, Fru Verethe Rosenkrantz halshugget for den Kætterske Levnet¹⁾, hun med Giord Kaas en Tid lang havde bedrevet (cfr. p. 35 supra), og blev fernævnte Giord samme Tid sagt haade fra Hals og Øre; men (forst) Alar 1616 om Foraaret blev Giord Kaas fanjen i Hanherred af Manderup Parsbergs (Lønsmanden paa Alsborghusen) Fuldmægtig og sendt til Kjøb. og blev der halshuggen for førtæ Kætterie (K. R.); alt-saa blev han først henrettet 13 Alar efter at han var domt.

p. 111 §. 30. Skiondt Selvader ogsaa p. 300 kalder ham Cancelllei Verwalter, skal det dog egentlig hedde, hvad det ogsaa som oftest kaldes, Cancelllei Verwandter eller Cancellieforvandte, d: Absocié eller Medlem, et Embede eller en Post, der dog imidlertid var ringere end Cancelliesekretærernes; thi om Hans Andersen til Klirbull hedder det i hans General, at han 1588 var Cancellieverwandter, men 1592, da han døde, Cancelliesekretær.

p. 112 §. 4. Hoff. I, p. 21 §. 3 figer derimod, at Palle Friis blev halshugget, fordi han havde dræbt

¹⁾ Kætterie ✕ Bledskam eller bledstændrøst Levnet.

sin Hustru (Ane Haar) paa Skibet og kastet hende over Borde.

p. 112 E. 23. Under denne Herredag døde d. 29. Juni 1616 Canzleren C. Friis til Vorreby; og om hans og hans Kones Dod findes et interessant Sagn hos Thiele i N. F. S. I, p. 254.

p. 112 E. 24. Herredagen i Colding begyndte formodentlig d. 29. Nov.; thi ved dette Datum tilføier S. Grubbe: **Conventus Senatorum Coldingi.** (R. N.)

p. 113 E. 3. Det var forresten almindeligt, at vores Konger sloge Riddere ved deres Kroninger; og om den bekendte Jørgen Lykke til Overgaard, som i 1583 og som S. Grubbe kalder miles auratus, siger han tillige, at han ved sin Dod var **postremus hic in Dania ex isto ordine.** Blev nu Jørgen Lykke 1559 ved Fr. 2dens Kroning slaget til Ridder, saa vil Grubbes Udtryk ikke sige andet, end at han var den længstlevende af dem, som 1559 blevne slagne til Riddere. Blev han derimod (som Resen vil) 1559 ikke slaget til Ridder, da betyder **Ordo eqv. aurat.**, at han var Medlem af det almindelige over hele Europa udbredte Riddersamsfund, men ikke Medlem af nogen speciel dansk eller dansk-kongelig Orden, hvoraf alle senere danske Riddere i Folge heraf maatte ansees for at have været Medlemmer. Men uagtet Resen 1559 blot lader 3 blive Riddere og 11 undskylder sig for at modtage Ridder slaget, og derhos hverken lader J. Lykke være blandt de første eller de sidste; saa er det dog paafaldende, at man i de i D. Mag., Ryges P. Ore, Rosenvinges Domme ic. indforte Doc. lige fra 1517 til Jan. 1559 ikke finder J. Lykke kaldet enten

Ridder eller Herre, hvilket derimod strax efter i en lang Række klar er tilfældet; og slaaer man endelig op i Reravii Fr. 2dens Kroningshistorie, da finder man (gaanske i Modsetning til Resen), at der var 8, der blev Riddere og 12 der undskyldte sig, men at J. Lykke netop var iblandt de 8 forstnævnte, og altsaa er det denne kongelige Ridderpromotion, S. Grubbe falder en ordo eqvitum auratorum, hvad man maa-
ske bedst funde oversette ved en Hof-Ridder-orden.

p. 113 l. 8. I Chr. 4des Skriv-Calender for 1617 hedder det ved 18. Oct., at alle Rigens Raad kom sammen i Kieb., at deliberere udi den Polniske Sag. Kongen falder derhos den polske Gesandt Hans Weier; men S. Grubbe Johannes Woier; og sidstnævnte beretter derhos, at han ved sin Audients d. 6. Oct. talte overmaade frit (*nimir libere*) om Kong Carl og Gustav Adolfs. (R. N.).

p. 113 l. 23. Holger Rosenkrands skulde alle-
rede i Folge Kongens Brev til ham af 2³ f. A., d.
8. Febr. 1618 være paa Antvorskov, hvor Vi, som
det hedder, noget med Eder og de andre Rigens Raad
have at forrette, som os og Riget er magtpaalliggende
(Dipl. Langb.). I et Diarium Nr. 1007, 4to, Nye
Kengl. Saml. nævnes ogsaa Rigbraads-Forsamlingen
paa Antvorskov i Febr. 1618, som Kongen forlod
minus contentus og lod Rigbraadet blive tilbage;
man sagde, at Rigbraadet ikke havde villet indvillige
i hans Begiering; de bello namque fama erat.
(R. N.)

p. 114 l. 21. cfr. infra p. 115 l. 15.

p. 115 l. 10. Skulde G. Brock ikke den Tid
have været tilstede i Halmstad, hversra Kongens Brev

er dateret, siden det saa hastigen kunde omgjores med Forlæningen af Mariager Kloster? Mogens Kaas, som sik dette Æn, var Besalingsmand paa Halmstad Slot og var saaledes i det mindste ved Haanden (K. R.). Ogsaa E. Brock kunde saa meget lettere der have været tilstede, som Kongen netop i denne Vhe holdt et Mode med Kongen af Sverrig fra 25. Febr. til 2. Marts (Helvad. p. 303—4), og vistnok ved denne Leilighed af adskillige Rigsbraader var ledsgaget.

p. 115 L. 15. I Dipl. Lang. findes Chr. 4des Missive, dat. Amtverstov-Slot d. 7. Juni 1619 (altsaa under Herredagen), til Lænsmanden paa Gulland, at han skulde lade E. Brock bekomme til Dronningborg Slots Bygnings Behov, „naar han Dig derom besygndis vorder“ og Skibe derefter stikker, først 16 Fyrbielker, hver 18 siel. Alen lang, og dernæst 70, hver 16 Al. lang. Og i Folge Længebeks Antegnelse udstededes der Dagen efter en anden Missive om Gullands-Steen til samme Slots Reparation (K. R.). Dette er altsaa den samme Reparation eller Bygning paa Dronningborg, som allerede var begyndt 1618 (cfr. E. Brock 1, p. 114.).

p. 115 L. 22. E. Brock kunde saa meget snarere komme til at arve Eske Bilde, som denne baade var hans Morbroderson og hans Farfoster= eller Fasterson, hvilket sees af følgende Tabel (af K. R.):

Hytte Podebusk

* 1) Niels Brock.

* 2) Knud Henriksen Gyldenstierne.

1	1	2	2	2	2
Lauge Brock.	Margrethe Brock	Henrik Gyldenstierne	Karen Gyldenstierne	Ane Gyldenstierne	Præbjern Gyldenst.
Este Brock.	*	† 1592.	† 1596	† 1595	† 1616.
	Jørgen Bilde.	Knud Gyldenstierne	Arel Gyldenstierne	Gorß Biffert.	Knud Gyldenstierne
	Este Bilde.	til Aagaarde og flere Barn.	Knud Gyldenstierne til Thim (eneste Barn).	Christense Biffert † 1604 (eneste Barn).	til Besberg og flere Barn.
				*	2) Breide Ranßau.
				Frantz Ranßau (eneste Barn).	

p. 116 C. 14. I en Udskrift af 1635 (i Consistorii Archiv) af Roskilde Capitels Jorddebog paa Præbendæ militum Gods nævnes ogsaa Eske Brockis Gaard i Pilestræde i Køb., af hvilken der betaltes (til Præbendet) 2 Rirkdaler i Jordskyld. (K. N.)

p. 117 C. 6. Eske Vilde til Ellinge dode allerede i Jan. 1619; thi S. Grubbe skriver under 26. Jan. s. A. ex spatiando cum Ser. Rege ante ar-eem Lauholmensem adserebatur nobis nuncius de morte optimi mei amici Eschildii Bilde de Ellinge (K. N.), saa at man altsaa næsten maatte formode, at Doc. havde været af 1618 i Stedet for af 1619, og da kunde man ligeledes tænke sig det muligt, at Lauge Brock omtrent 1618 var fulgt til Frankrig med sit Næstfødskendebarn, Giler Kræsse (eneste Son af Eske Kræsse til Assendrup), som ogsaa t i Paris d. 17. Nov. 1618 (18 eller 19 Åar gammel). Overhovedet skulde man næsten synes, at den Reise, paa hvilken Lauge Brock dode, ikke vel kunde have været hans første Udenlandsreise, siden han først tiltraadte den, da han var over 20 Åar gl. (K. N.). Vi have i det foregaaende vist, at han rimeligvis 1613 tiltraadte sine Studier ved Københavns Universitet, og da man ved samme skulde tilbringe 3 Åar, er han rimeligvis reist udenlands 1616, men igjen paa en fort Tid vendt tilbage til sin Søsters Bryllup med Tyge Brahe d. 6. Sept. 1618, og har efter Vinterens Forlob atter givet sig paa Reisen om Foraaret 1619.

p. 118 C. 2. Det er ikke Margrethe Udsøn Westenius, der selv har beskrevet sit Levnet paa Vers, men hendes esterladte Mand.

p. 118 L. 31. I det ovenciteerde Diarium i Nye Kongl. Saml. hedder det under 27. Mai 1621: **Comitia solemniter Havniæ celebrata, in quibus inter reliqua soemina nobilis, magiæ rea, decollata est; og et andet Sted: 1621 Comitia Hafniæ celebrata, quibus sinitis, virgo nobilis etc., lige- som forhen.** (K. N.)

p. 119 L. 22. Om Reisen til Bloksbierg og flere derhen hørende Ting see Verlauffs Anteg. til Holb. p. 287 sq.

p. 120 L. 18. Om det lovlige eller ulovlige i Jørgen Lykkes Forhold mod bemeldte Præst, see K. Rosenvinge i Jurid. Ugeskr. 17, 2, p. 317 sq. og Engelstoft i Theol. Tidsskr. 6, 2, p. 130 sq.

p. 120 L. 22. Henrik Lykkes Søster, Æde Lykke, var * Valdemar Parsberg til Jernit; og Valdemar Daae var disses Dattersøn (K. N.). Altcaa har Hoff. F. 3die p. 385, Atl. 4, p. 683 og Hansen R. B. p. 95 feilet, som lade Valdemar Daae være * med Jørgen Lykkes Datter.

p. 120 L. 28. Om Fru Ane Lykke see mere i Schl. Chr. 4de 2, p. 347—48.

p. 121 L. 6. Blandt Underskrifterne af Rigens Ret og Dele forekommer G. Brock allerede som den 5te Rigsråad.

p. 121 L. 8. 1623 d. 10. Juli blev Tomfru Johanne Lykke Eriksdatter til Vallumgaard (Datter af Erik Lykke til Eskeør og Dorthe Krabbe, Søster til Ane Krabbe, Eske Brecks Frues Stedmoder), sogt af Eske Brock til Estrup for 1000 Rd. Species. Falk Give Falksen, som hændes anordnede Vært, påstod, at den Gield ei burde gielde, siden den var

giort uden hendes Værges Samtykke. Effe Brock godtgjorde imidlertid, at Jomfru Johanne havde oppebaaret Pengene til hendes store Nutte og Gavn og at have klobt Guds dersor; thi blev E. Brock domt af Rigens Canzler til at have sin Forsolning over Johanne Lykke, ligesom hun og i lige Tilfælde var domt d. 27. Juni 1622 paa Herredagen at betale en Gield til Jorgen Lykke (Klevenf. Uddrag af Rigens Dom bog ved K. R.).

p. 121 E. 14. I Folge Helvab. Sylv. chronol., p. 321, begyndte Herredagen 1623 i København Mandagen efter Trinitatis, og Hertug Hanses Sonner modtoge S. Hans Dag (Slanges Chr. 4de 1, p. 492 siger: næste Dag efter S. Hans), paa Slottet ved deres Afsendinge deres Andeel af Hertugdommet Slesvig til Løn af Kongen i Rigsaadets Mærvoerelse. (K. R.)

p. 122 E. 26. Uagtet saaledes Tiden synes at være falsk eller 1627 at være et urigtigt Årstaal, er det dog mørkeligt nok, at i Optegnelserne af Krigsarmaturens Forfatter, C. Testrup, hedder det ligeledes, at da Chr. 4de 1627 blev overvunden af de Keiserrlige, skulde en Aldelsmand i Viborg Domkirke have talt ham noget haardt til, og da Kongen, herover forstornet, greb til sin Knæde, tog den anden egaa til sin og sagde: Hold inde! her sidder Magen til den. (K. R.)

p. 123 E. 4. Ogsaa Otto Skeel blev Rigsaad 1627. Schl. Chr. 4de 1, p. 310.

p. 123 E. 32. Angaaende Dyrtiden 1623 ytrer Helvader sig saaledes: I denne Sommer og Host er den allerede begyndte Dyrtid betydelig tiltaget, saa at en D. Rugmeel paa mange Steder kostede over 10 /-

Lybſt, og man troede, at Hollænderne havde foraarsaget denne Dyrtid ved at opkiøbe Kornet til Tyrkerne; dog var ogsaa Beirliget saavel om Foraaret, som om Sommeren i Almindelighed koldt, melancholſt og traurigt.

p. 124 L. 21. Dette Brev er dateret Dronningborg d. 29. Nov. og desvagtet ere Chr. 4des Gavsbreve til Soroe Academie paa Maribos- og Borglum-Klosters Godser, der begge ere daterede Københavns Slot d. 30. Nov. (altsaa Dagen efter), underskrevne af G. Brock, som det hedder, medt Eghandt & egen Haand (R. R.); saa hurtigt kunde han imidlertid ikke komme fra Dronningborg til København, og altsaa maa enten hūnt være senere dateret end det er skrevet, eller disse være senere underskrevne end de ere daterede.

p. 125 L. 9. Hovedstedet der beviser dette er imidlertid S. Grubbes Autegnelse om Fru Mette Ulstads (hans tilkommende Hustrues Moders) Begravelse i Vore Kirke i Skaane d. 16. Mai 1602: *Funus deducabant 36 Nobiles & 38 nobiles matronæ & virgines. Et hæ exeqviæ erant postremæ, quæ celebratæ sunt veteri patriæ more, ut corpora defunctorum nobilium starent inhumata per 6 septimanas; jam tantum per duas.* (R. R.)

p. 126 L. 26. Landsdommeren bør hedde Landsdommerne, da der være 2 i Norre-Jylland. (R. R.)

p. 127 L. 12. S. Grubbe har ved Dec. 1625: *Obiit hoc mense Eschildus Broch, postremus ex ista familia. Cum Anno hoc clausit etiam familiam suam Brochianam.* (R. R.)

p. 128 L. 12. G. Brock opnaaede vel ikke egentlig hvad man i Almindelighed kalder en hoi Alder; thi han †, som sagt, i sit 65 Aar; men han havde

derhos det Held, ved sin Død at undgaae den for Danmark og især for Jylland saa høist ulykkelige Periode, da Landet efter Chr. 4des uheldige Feldtog i Tydskland 1626, i Oct. næste Åar (ell. 1627) blev oversvømmet af de keiserlige Tropper (ved hvilken Lejlighed endegsaal Randers siges at være indtaget), ligesom disse uvelkomne Gæster ogsaa derpaa toge fast Standqvarter i Holsteen og Jylland lige til Michelsdag 1629. Det maatte vistnok i hine Dage have været sorgeligt at være Rigsraad i Danmark og end sorgeligere at være Godsbefidder og Laensmand i Jylland; thi hvorledes det den Tid gik til i Randers og sammes nærmeste Omegn, kan man nogenlunde slutte sig til af Versaaes Skildring af den Skiebne, der i samme Periode blev Beile og dens Omegn til Deel (see Hist. L. Ekr. 2, 1, p. 178—88).

p. 132 L. 12. I Acta Consistorii for 21. Nov. 1632 findes følgende ansfort: „Magn. Recter læste et Brev, Sal. Hr. Jorgen Skeels Frue (Ytte Brock) havde skrevet Dr. Brochmanno til anlangende hendes Sal. Husbonds Liigprædiken, som hun vilde have trykt her i Byen, hvorudi hun er begierindis, at enhver af Professoribus vilde giore et Carmen dertil;“ hvorhos det hedder, at Professores vilde tage det ud i Vetenfende; men som man seer af Liigprædiken have dog alle Professorerne, paa et Par nær, esterkemmet hendes Begiering. (K. N.)

p. 132 L. 21. Virgitte Brock døde paa Wemmetoft (see Rothes Est.); hende og hendes Mand Tyge Brahes Portraiter, malede 1615 vare i Klevenfelds Samling i Folge Museum Klevenf. p. 266 (K. N.), hvorhos Narstallet især er mørkeltigt, da det var 3

Aar for de bleve gifte, skoont de vel, i Folge Liig-prædiken hos Rothe, allerede 1613 bleve forlovede; en Efterretning jeg dog i det foregaaende (See Till. til p. 106) har betvivlet, fordi dette Forlovelsemaal aldeles ikke i Alm. af 1613 omtales.

p. 134 L. 23. Med mindre Thye Brock Daae hos Lisbeth Bryske skulde være en Feilskrift for T. Brahe Daae efter Morsaderen. (K. N.)

p. 135 L. 11. Tostrup kom efter Tonnes Brahes Død til Farbroderen, Knud Brahe; først efter dennes Enkes, Margrethe Langes, Død 1622, er den vel kommen til Thye Brahe. Steen Brahe arvede derimod Hvedholm i Fyen efter Tonnes Brahe, og Axel Brahe har maaske arvet Gundestrup. (K. N.)

p. 135 L. 18. Thye Brahe fik ikke først Bedste ved sin Moders Død, men var allerede i Besiddelse deraf 1631. (K. N.)

p. 137 L. 1. Knud Urne, læses Knud Ulfeld. (K. N.)

p. 139 L. 35. Albert Skeel til Jungergaards Sester, Dorthe Skeel, kan det ikke være, da hun i det seneste maa være født 1555, saasom deres Fader, Rentemester Herman Skeel, allerede døde i dette Aar d. 21. Dec. Derimod kunde det snarere være Sophie Brahe, som var født d. 16. Aug. 1588 og netop i det Aar, der omtales paa Skilderiet, nemlig 1605 d. 8. Sept., 17 Aar gammel, blev gift med Jorgen Lunge til Odden (senere Ridder og Rigsmarsk), og det saa meget snarere som hendes Datterdatter, Virgitte Rosenkrands, var gift med gl. Estrups Gier, Geheimraad Christen Skeel. Denne Sophie Brahe, som skrev sig til Virkelse, døde forresten 1659 i sit 71de Aar

(K. N.); men skalde det være hende, da kan det paa Skilderiet aftegne de Vaaben ikke være Skeelernes, men maa være Brahernes eller maastee baade hendes födrene og modrene Vaaben, og altsaa saavel Brahernes, som Rosencranzernes, hvorhos tillige den hele Indmuringshistorie i dette Tilfælde maatte være — Fabel.

p. 142 E. 6. Om Valdemar Daaes Guldmagerie see et udsorligt Sagn i Thieles N. F. S. 1, p. 255—56; og om Guldmagerie i Almindelighed see Werlauffs Anteg. til Holb. p. 108—13.

Endelig vil jeg slutte disse Supplementer med en

Vortegnelse

over Af- og Tilgangen i Rigsgaadet medens Eske Brock var Medlem af samme, eller fra
1596 til 1625¹).

Af de 20 Adelsmænd, som i Folge Schlegels Chr. 4de 1, p. 72—73 og Sch. Saml. 2, 2, p. 82 ic., 1586 og 88 var Medlemmer af Rigsgaadet, vare allerede før 1596 de 7 afdøde, nemlig 1589 Anders Bing til Smidstrup, som Elægtens sidste Mand; 1592 Georg Skram til Thiele og Corfitz Wiffert til Næs, d: Lindenberg; 1594 Niels Kaas til Torup, Køgl. Cantsler, og Peder Gyldenstiern til Thim, Rigsmarsk; 1595 Hack Ulfstand til Hjelbierg, som ogsaa var Rigsmarsk, og Christen Skeel til Fusinge; og saaledes vare endnu 1596 kun følgende 13 tilbage:

¹⁾ Med Bedforelse af disse Rigsgaaders senere Forfremmesser og Forlænninger, fersaavidt mine Kilders Utilstrækkelighed nemlig for Dicblikket vilde tillade det.

Fra Fr. Adens Tid:

- Peter Munk til Østvadgaard, Rigsadmiral, som 1588 blev Regieringsraad, men ressignerede som saadan 1593, blev derpaa 1596 Rigsmarsk, var Besalingsmand paa Møn 1568—96, paa Frederiksborg og Abrahamstrup 1596 og paa Vesterbig Kloster 1597 og 1607, men ressignerede som Rigsraad . . . 1609 og † 1623.
- Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm, blev 1569 Kongl. Gantler og 1576 Statsholder i Norre-Jylland, var fra 1588 til 96 Regieringsraad og 1563—96 Besalingsmand paa Kalløe, men † . . . 1596.
- Christoph Walschendorf til Glorup, Rentemester, 1589 Besalingsmand paa Vor dingborg, 1588—89 Regieringsraad, ressignerer som saadan 1591, men bliver 1596 Rigshofmester, † 1601.
- Steen Brahe til Knudstrup, 1593—96 Regieringsraad, og efter Atl. 2, p. 417 1580 (efter Atl. 6, p. 237 1629), men efter Paludan fra 1589—1620 Amtmand paa Kallundborg; ressignerede 1613 og † 1620.
- Manderup Parsberg til Haghisholm, blev 1592 Regieringsraad, var 1597 og 1602 Amtmand i Aalborg, derpaa 1602 saavel paa Haureballegaard eller i Mars huus, som paa Skanderborg, men derpaa, som det synes, atter i Aalborg til

Fra Fr. Dens Tid:

- 1622; synes at have resigneret som
Rigsraad 1622,
men † først 1626.
- Erik Hardenberg til Mattrup, Besalingsmand paa Hagenstov 1572—1601, † 1601.
 - Henrik Belev til Spottrup, Lænsmænd paa Golding 1583, paa Hald 1592—96, og paa Kaløe 1597—1606, † 1606.
 - Niels Gyldenstierne til Lyngbyegaard, blev 1588 Statholder i Norge, men resign. 1601 eg † efter 1602, men før 1608.
 - Absalon Gjoe til Kierstrup, † før . . . 1608.
 - Jacob Sefeld til Viborg, Besalingsmand paa Mariager fra 1584 til 97, blev Regeringraad 1594 og † 1599.
 - Breide Ranckau til Ranckauholm, Statsholder i København, Ridder 1616, Amtmand paa Tranekær 1581—95 og paa Møn 1596—1618, † 1618.
 - Albert Friis til Haraldskær, Lænsmænd paa Ribe 1580, paa Vestervig 1590 eg etter paa Ribe fra 1597 til 1601, † før 1608.
 - Niels Hvitfeld til Oddersberg, Rigs-Canzler 1585, Besalingsmand paa Verdingborg 1596 eg paa Drarholm fra 1597 til sin Død 1609.

Fra 1596:

- Christian Friis til Borrebø, fra 1596 Kongl. Canzler og 1589 Besalingsmand paa Antvorskov; † 1616.

fra 1596:

- Henrik Rammel til Wusterwiz og Bekkeskov, tydsk Canzler; † før 1613.
- Jørgen Friis til Krastrup, Landstødommer i Jylland, Amtmand paa Skivehus 1596, Hald 1597—1601, Segelstrup 1608—16, og fra 1601 Statholder i Norge; men resignerer 1608 og † . 1616.
- Præben Gyldenstiern til Rosborg, Amtmand paa Alstrup 1585 og paa Bevling fra 1597; † 1616.
- Axel Brahe til Elved, Amtmand paa Helsingborg 1596—1601, og paa Dalum Kloster 1602—16; † 1616.
- Henrik Lykke til Overgaard, Besalingsmand paa Vordingborg 1591—92, og paa Køllee fra 1596; † 1611.
- Oluf Rosenspar til Skarolt, Amtmand paa Mariager 1602—5 og paa Drarholm 1612—20; † 1624.
- EFFE Brock til Wemmetost og Estrup, Amtmand paa Dronningborg 1596—1625; † 1625.
- Christian Holck til Seboe og senere Busstrup, Overscreter, Amtmand paa Tryggevælde 1596, Hald 1602—10, og Silkeborg 1612—36; resiguerede . 1630 og † 1641.

fra 1607:

- Steen Maltesen Schested til Holmegaard, var 1610 Besalingsmand paa Vestervig, da han blev Rigsmarsk; † . . 1611.

Fra 1607:

- Jacob Ulfeld til Urop og Ulfeldsholm,
fra 1609 Rige-Canzler, Amtmand paa
Hinsgård 1602 til 1605, Hagenstov
1605—10, Nyborg 1610—21 og Ring-
sted 1624; † 1630.

Fra 1608:

- Envold Kruse til Hiermissegaard, Besa-
lingsmand paa Næstrup 1597 til 1600,
Duchholm 1600—1606, Segelstrup 1605
til 1608, i hvilket sidste Åar han blev
Statholder i Norge og Amtmand paa
Akershus; † 1621.

Fra 1609:

- Mogens Ulfeld til Selsøe, som 1609 blev
Rigsadmiral, var Amtmand paa Kron-
borg 1600 sq. og paa Tranekær 1612
sq.; † 1616.

Fra 1616:

- Christian Friis til Kragerup, Kongelig
Canzler og Ridder 1616; † . . . 1639.
- Jørgen Lunge til Odden, blev 1616 Rigs-
marsk og Ridder og var Besalingsmand
paa Vestervig 1607—10, paa Ørum
1610—13, paa Ellensborg og i Ba-
huus 1616; † 1619.
- Albert Skeel til Fusinge, blev 1616 Rigs-
admiral og Ridder, men ressignerede som
Rigsadmiral 1623; var Besalingsmand
paa Ribe (Schl. 2, p. 213 siger i Gol-
ding) 1601—39; † 1639.

Xra 1616:

FRA 1619:

- Jens Juel til Kieldgaard, blev 1619 Statsholder i Norge, men var 1632 Beslingsmand paa Bovling; † 1634.

Fig. 1625:

- Claus Daae til Raffnstrup, blev 1630 Rigsadmiral og 1633 Ridder, var Besfalingbmand paa Vestervig Klogster 1620, paa Drarholm 1624 og efter paa Vestervig 1626; † 1641.
 - (maaske allerede fra 1624), Mogens Kaas til Stovringgaard, Ridder 1633, Lænsmand paa Ørum 1614—19, paa Mariager 1619—24, paa København 1624, paa Mariager 1625—31, paa Vestervig 1633 og paa Nyborg 1643 og 46; † efter 1646.

Fra 1625:

- (maastkee fra 1624) Tage Thott til Næss,
Befalingsmand paa Mariager og Ørum
1631, paa Malmø 1643, paa Vorring-
kloster 1655; † 1658.
- Christoph Ulfeld til Svensstrup, Ridder
1633, Befalingsmand paa Tranekær
1627, og paa Helsingborg 1634—43;
† efter 1651.
- (maastkee 1624) Christen Thomesen Sehe-
sted til Stovgaard, 1633 Rigscaanzler,
1634 Ridder, 1640 Kongl. Caanzler,
Befalingsmand paa Segelstrup 1627,
paa Kalleø 1629, 34, 37, og paa S.
Knuds Kloster 1643, 45, 55¹⁾); men † 1657.
Endelig nævner Schl. i sine Saml.
2, 2, p. 182 endnu en Rigsraad, som
han sætter ovenfor Christen Thomesen
Schested, nemlig:
- Christoph Urne til Alasmæk; han var
1634 Statholder i Norge og blev f. A.
Ridder og 1646 Rigscaanzler, ligesom
han ogsaa 1627 var Befalingsmand paa
Nykiobing eller over Falster, 1643 paa
Tranekær og 1645, 55 og 60 paa
Drarholm, og † 1663.

¹⁾) Rigs-Caanzleren var altid ferlænet med St. Hans og den
Kongl. Caanzler med St. Knud i Odense, i følge Schl.
Chr. 4de 1, p. 173.

Nettelser.

- Side 4 Lin. 7 hard erillet læs: harde villet
— 8 — 11 Sigismundis l. Sigismundus
— 10 — 13 Ølands l. Øland
— 11 — 16 ikke l. itt
— 16 — 16 Nøffn l. Nøffn
— 42 — 32 Lysten l. Lysten til
— 45 — 7 Pou l. Carl
— 51 — 25 Serræslev l. Serreslev
— 51 — 31 Billes l. Lilles
— 56 — 4 denne l. den ene
— 64 — 19 afvøres l. anføres
— 72 — 13 som l. saa
-